

Pla de Treball d'Immigració 2012-2015

DCN

El Pla de Treball d'Immigració 2012-2015 ha estat aprovat el 30 de juliol de 2012 amb el suport de CiU, PSC, IpC-EUiA i UxB.

Coordinació tècnica:

Comissionat de l'Alcaldia per a la Immigració i l'Acció Comunitària de l'Ajuntament de Barcelona, Miquel Esteve i Brignardelli.

Director d'Immigració i Interculturalitat de l'Ajuntament de Barcelona, Ramon Sanahuja i Vélez

Amb el suport de:

Marta Rovira i Martínez (GAPS)

Amb la col·laboració de:

GRITIM (Grup de recerca Interdisciplinar sobre Immigració) - Universitat Pompeu Fabra.

Drets de les imatges:

Direcció d'Immigració i Direcció d'Imatge i Serveis Editorials. Ajuntament de Barcelona.

Desembre de 2012

El passat mes de juliol, amb el suport majoritari de les forces polítiques amb representació municipal - CiU, PSC, lxC-EUiA i UxB - vàrem aprovar el Pla d'Immigració 2012-2015.

Aquest nou pla, inscrit en la tradició de Barcelona de treballar la immigració des del consens polític, aposta decididament per la perspectiva interculturalista com a model a seguir a Barcelona. Aquesta perspectiva busca establir les condicions per a la interacció positiva, el contacte, el diàleg i el coneixement mutu entre els ciutadans i les ciutadanes, sumant les aportacions de la diversitat, en el marc comú de referència que representa la nostra ciutat.

Barcelona, i també Catalunya, han experimentat un canvi important en els seus fluxos migratoris. Hem passat d'una dècada on l'arribada de persones d'altres països ha estat extremadament notable, a un període d'estancament. Aquest canvi ha comportat una adequació de les polítiques d'immigració.

En concret, hem desplaçat l'accent de les polítiques de primer acolliment a les polítiques d'integració i de cohesió, sempre des de la perspectiva de la interculturalitat donant una importància màxima als projectes que ajudin en els processos d'interacció entre el conjunt de ciutadans i ciutadanes.

Un altre element important del pla és la voluntat de fer emergir als nous ciutadans i ciutadanes de Barcelona d'origen immigrant, com a veritables protagonistes de la construcció comuna del futur de la ciutat, des d'una perspectiva de plena igualtat.

Finalment, també voldria destacar un canvi en els destinataris, atès que en posar el focus en la convivència, una part molt important dels programes i les polítiques estan adreçades al conjunt de la ciutadania i no només a les persones d'origen immigrant.

En definitiva el present pla haurà d'esdevenir la principal eina per facilitar la convivència del tots els barcelonins i barcelonines independentment del seu origen en els propers 4 anys.

Xavier Trias
Alcalde de Barcelona

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ: VERS LA CONSTRUCCIÓ D'UNA BARCELONA COMUNITAT DE CIUTADANS I CIUTADANES	7
1.1 Antecedents	7
1.2 El nou pla de treball	8
1.3 “Barcelona, comunitat de ciutadans i ciutadanes”	9
1.4 L'organització del pla de treball	12
2. CONTEXT: EVOLUCIÓ DE LA IMMIGRACIÓ A BARCELONA. NOU PARADIGMA	13
2.1. L'evolució demogràfica de la immigració a Barcelona: consolidació del canvi de cicle iniciat el 2010	13
Procedència de la immigració. Canvi de tendència	15
Distribució per districtes: es manté el repartiment gradual, però concentrat a Ciutat Vella	18
La composició de la societat barcelonina: augmenten els matrimonis mixtos	19
2.2. L'impacte del decreixement migratori en els principals serveis d'acollida	22
El SAIER	23
El reagrupament familiar	24
Els cursos de català del Consorci per a la Normalització Lingüística	25
3. CANVI D'ESCENARI: NOUS REPTES, NOUS OBJECTIUS	26
NOUS REPTES	31
NOUS OBJECTIUS	33

4. ARTICULACIÓ DE LES POLÍTIQUES D'IMMIGRACIÓ: ELS EIXOS ESTRATÈGICS I LES MESURES PROPOSADES	35
4.1. Una bona gestió en les polítiques d'acollida	36
Objectius generals	36
Objectius específics	36
Mesures	37
4.2. Transversalitat i territorialitat en les polítiques d'immigració	39
Objectius generals	39
Objectius específics	40
Mesures	41
4.3. Polítiques socials per a la promoció de l'equitat	42
Objectius generals	42
Objectius específics	42
Mesures	43
4.4. Polítiques de reconeixement de la diversitat	46
Objectius generals	46
Objectius específics	46
Mesures	47
4.5. Polítiques per a la interacció, la convivència, l'encaix i la generació de sentiment de pertinença compartit	49
Objectius generals	49
Objectius específics	49
Mesures	50
4.6. Lideratge, compromís de ciutat i projecció internacional	52
Objectius generals	52
Objectius específics	52
Mesures	53
4.7. Els nous actors en una Barcelona comunitat de ciutadans i ciutadanes	54
Objectius generals	54
Objectius específics	54
Mesures	55
5. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	56

1. INTRODUCCIÓ: VERS LA CONSTRUCCIÓ D'UNA “BARCELONA COMUNITAT DE CIUTADANS I CIUTADANES”

1.1 Antecedents

L'arribada de persones immigrants a Barcelona durant la darrera dècada ha comportat un canvi sociodemogràfic de gran calat que ha tingut -i sens dubte tindrà- un impacte cabdal en la conformació de la Barcelona del segle XXI. Després de valorar la necessitat d'abordar aquest important fenomen sociodemogràfic i l'impacte que té en la ciutat, les forces polítiques que conformen el Consistori Municipal han decidit posar-se d'acord al voltant d'un pacte sobre les polítiques d'immigració. **Aquest pacte és la traducció de la voluntat d'un compromís de tots i totes per fer de Barcelona una ciutat que aposta per la cohesió social, per la igualtat d'oportunitats dels seus ciutadans i ciutadanes, i per una comprensió positiva de la immigració i les aportacions humanes, socials i econòmiques que representa.** Un compromís que es vol fer extensiu a tots els sectors, les entitats, les empreses i, en definitiva, als ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

El pacte que es proposa en aquesta legislatura té dos precedents que es poden considerar molt positius pels resultats que n'han derivat. El primer d'aquests dos precedents és el pacte que el 2003 es va assolir amb el Pla Municipal d'Immigració, que va representar la prime-

ra aposta per un pla de treball global, transversal i amb un gran nombre d'actuacions. El segon precedent és el segon pacte, que es va assolir el 2007 i es va traduir en el Pla de Treball d'Immigració.

Ambdós pactes van ser aprovats per unanimitat de totes les forces polítiques amb representació al consistori i han permès gestionar adequadament aquesta complexa realitat en uns moments de canvis demogràfics profunds que tenen un gran impacte per a la ciutat. Podem destacar, més enllà d'alguna situació puntual, que el procés s'ha caracteritzat per una baixa conflictivitat, especialment si es compara amb altres ciutats i altres països del nostre entorn. Això és un mèrit col·lectiu de les institucions públiques, de les entitats que conformen la societat civil i del conjunt de ciutadans i ciutadanes, que situa Barcelona com a ciutat oberta i acollidora.

Així mateix, les polítiques sobre immigració van guanyar en impuls i recursos gràcies al Pla Barcelona Interculturalitat, aprovat el març del 2010, que té com a objectiu promoure un pas endavant en l'assumpció dels canvis socials resultants de les migracions. Aquest també és un objectiu del nou Pla d'Immigració de Barcelona.

1.2 El nou pla de treball

El nou Pla de Treball d'Immigració de Barcelona 2012-2015 neix per donar resposta als nous reptes que sorgeixen del canvi de cicle que s'està produint pel que fa als processos migratoris a Barcelona. L'aturada d'un dels processos migratoris més importants que hem tingut a la ciutat ens situa davant d'un **canvi d'escenari que exigeix un enfocament nou sobre les polítiques d'immigració**, assumint les mesures aplicades fins ara com un bon punt de partida.

Des d'aquesta nova perspectiva, **els esforços ja no s'han de centrar en l'acollida, sinó en l'encaix i la integració** de totes aquelles persones que han optat per fer de Barcelona la seva ciutat. Però el canvi de paradigma ens ha de portar encara més enllà. En la Barcelona del futur, les persones provinents de la immigració no poden ser només objecte d'atenció de les polítiques socials, sinó que han de ser co-responsables de la seva situació mitjançant l'esforç personal i l'accés als recursos normalitzats per a tots els ciutadans i ciutadanes. Cal un canvi de mentalitat a través del qual aquestes persones esdevinguin subjectes d'acció, actors del seu propi esdevenir, actors que participen

No hi ha d'haver diverses ciutats, sinó una ciutat diversa, intercultural.

tors que participen en primera persona en el conjunt de la vida de la ciutat i que actuen coresponsablement en la seva construcció permanent. **No hi ha d'haver diverses ciutats, sinó una ciutat diversa, intercultural.** La diversitat ja és una característica inherent a totes les grans urbs del món i Barcelona no n'és una excepció. De la capacitat de fer d'aquesta diversitat una nova base per al desenvolupament, la creativitat, la innovació, i també per a la cohesió social, l'equitat i la convivència,

depèn la fortalesa de Barcelona com a comunitat de ciutadans i ciutadanes.

L'aposta per a la integració que es fa amb el Pla de Treball d'Immigració de Barcelona 2012-2015 s'ha d'entendre, doncs, com l'aposta decidida per **fer de Barcelona una ciutat inclusiva, una ciutat d'oportunitats, una ciutat que es reconeix plural**, una ciutat que es projecta al món gràcies a la creativitat i la innovació que generen les persones. Però també **una ciutat que no vol renunciar al projecte de conviure en harmonia amb persones que, malgrat expressions culturals plurals i identitats diverses, comparteixen valors, normes i una identitat comuna.** En definitiva, una Barcelona que vol ser una ciutat diversa sense renunciar a ser una comunitat de ciutadans i ciutadanes.

1.3 "Barcelona, comunitat de ciutadans i ciutadanes"

El canvi de paradigma que es proposa gestionar aquest nou pla de treball es caracteritza per dos canvis fonamentals. D'una banda, un **canvi de cicle econòmic** que des del 2008 està provocant modificacions en els hàbits, les mentalitats i les actituds. D'altra banda, un **canvi en la dinàmica de les migracions**, en què es frena l'arribada de persones per raons laborals mentre el reagrupament familiar, tot i disminuir, esdevé el principal flux de noves arribades.

Aquest canvi poblacional es caracteritza per un augment important dels matrimonis mixtos i de les famílies que comparteixen diverses cultures, llengües i orígens transnacionals, així com per un protagonisme creixent de la nova generació de joves que són fills i filles de la immigració i que han nascut a Catalunya. Per tant, no som davant d'una

ciutat conformada només per diversos col·lectius segons la seva procedència, sinó per **una ciutat en què les persones són cada vegada més el resultat d'una cruïlla cultural**, que enriqueix necessàriament la seva mirada i les seves aptituds per afrontar la vida. La interculturalitat ja és una realitat per a moltes persones. I ho ha de ser també per al model de ciutat integradora que volem. **Barcelona no ha de ser una suma de cultures, sinó una suma de persones que interactuen** a partir d'una diversitat de llengües, cultures, creences i ideologies, però **que es troben en un marc comú de referència**, que parteix d'una tradició que s'ha conformat al llarg dels temps, la pròpia de Catalunya, per abraçar noves aportacions, i on el català, en tant que llengua comuna, ha de tenir un paper aglutinador.

El govern de la ciutat, com també la xarxa associativa que la dinamitza, ha d'estar a l'alçada de les necessitats i les aspiracions dels qui són avui la gent de Barcelona. Per això el Pla que es presenta té com a ambició que la comunitat de ciutadans i ciutadanes que conformen Barcelona puguin compartir tant la xarxa associativa com l'espai públic, tant les oportunitats com les polítiques d'equitat, tant els deures com els esforços col·lectius per preservar la convivència, tant les tradicions antigues com les noves expressions culturals i artístiques, tant la lluita contra la segregació i l'exclusió com els nous reptes del desenvolupament econòmic, tant la cohesió social com les ambicions d'una ciutat que vol liderar un país, i que es projecta cap al món global amb la voluntat de brillar-hi amb llum pròpia.

Barcelona és una ciutat d'acollida, formada històricament a partir de l'arribada de persones i famílies en la recerca d'una nova vida. Sempre ha estat així: Barcelona ha crescut

Barcelona ha de tenir un projecte per enriquir-se amb la seva diversitat.

gràcies a aquesta aportació de capital humà, des dels inicis de la ciutat, amb

successives onades migratòries que provenien de la seva zona d'influència, adés migracions del camp cap a la ciutat, adés migracions de més lluny, com la gran immigració francesa de l'època moderna. La població actual de Barcelona prové de dues grans migracions. En primer lloc, la immigració peninsular posterior a la Guerra Civil espanyola, que s'allarga fins al final dels anys setanta. I en segon lloc, la darrera onada migratòria, que té com a característica principal el fet que prové d'arreu dels cinc continents. Aquesta diversitat d'origens és avui el que dona a la ciutat una nova fisonomia humana, fruit dels canvis econòmics, socials i demogràfics que s'han produït al món en els darrers anys. Barcelona, amb la seva gent, forma part d'una aldea global, que implica una connexió permanent; forma part d'un món en què les distàncies físiques i culturals s'han reduït. En un context en què els vincles econòmics uneixen persones, empreses i ciutats d'arreu del món, i en què la voluntat de progrés i benestar social és cada vegada més compartida, **Barcelona ha de tenir un projecte per enriquir-se amb la seva diversitat.**

Per això assenyalem la necessitat d'un canvi de mentalitat de la mateixa ciutat com un conjunt divers. I cal que aquest canvi ajudi a veure les persones d'origen immigrant com a actors que han de participar en primera persona, com a subjectes actius, en la vida de la ciutat. La condició d'immigrant no ha de constituir un tret permanent que conduïxi a l'excepcionalitat, ni per part de les persones ni per part de les polítiques públiques. El canvi de cycle demogràfic exigeix noves polítiques que serveixin per crear les condicions d'una veritable integració comuna a partir dels mateixos drets i deures de ciutadania per a totes les persones que viuen a Barcelona, vinguin d'on vinguin. Tal com assenjala el Consell d'Europa, la integració és un procés a dues bandes, que implica el compromís tant dels immigrants com dels autòctons per a un encaix mutu.

Per això es proposa un Pla de Treball d'Immigració 2012-2015 que es desplega a partir d'una **perspectiva interculturalista**, que mira de defugir els aspectes negatius d'altres models tradicionals d'integració i acomodació de la diversitat que han fracassat. El model interculturalista busca establir les condicions per a la interacció positiva,

el contacte, el diàleg i el coneixement mutu entre la ciutadania, **sumant les aportacions de la diversitat en un marc comú de referència**. En aquest sentit, **cal una aposta ferma per la interacció**, per la trobada, per construir trajectòries comunes en l'àmbit associatiu i veïnal. Cal que s'estableixin espais i projectes que apleguin les persones de diversos orígens en unes mateixes pautes i entorn d'uns mateixos objectius. Cal també **incidir en els prejudicis**, en les percepcions negatives del fet migratori. Cal promoure la normalització de la diversitat d'expressions culturals, afirmada en el substrat comú de drets i deures compartits. I alhora, cal vetllar des de tots els estaments públics perquè el respecte a les persones estigui per damunt de classificacions basades en trets culturals, lingüístics o religiosos. I encara més, cal **evitar l'etnificació de les polítiques** adreçades a les persones provinents de la immigració. Per aquesta raó, en el Pla no s'inclouen les polítiques locals sobre les religions, que ja s'aborden en un altre pla de l'Ajuntament de Barcelona, atès que la diversitat religiosa no es pot reduir només al fet migratori, sinó que forma part del pluralisme confessional de la ciutat de Barcelona.

1.4

L'organització del pla de treball

El punt de partida del Pla, com s'ha dit, és el canvi de context migratori, que es descriu de manera sintètica al capítol 2 del Pla, prenent com a referència algunes dades rellevants sobre l'evolució i la situació actual dels processos migratoris a Barcelona. Amb aquests canvis com a punt de partida, al capítol 3 s'expliquen els nous reptes que vol afrontar el Pla, i que estaran guiats per **tres principis d'actuació: la promoció de l'equitat, el reconeixement de la diversitat i les polítiques per a la interacció.**

En un sentit operatiu, el Pla de Treball estableix cinc àmbits. En primer lloc (apartat 4.1) es proposen mesures en el marc de les **polítiques d'acollida**. Precisament pels canvis que es preveuen, cal revisar les polítiques d'acollida per tal de poder redirigir els recursos i les mesures de manera adequada. En segon lloc (apartat 4.2), es proposen les mesures que han de promoure una bona coordinació entre les àrees, d'una banda, i dels districtes i barris de la ciutat, de l'altra. Sota els principis de **transversalitat i territorialitat** es vol promoure una coordinació eficient i eficaç dels recursos, procurant abastar el màxim d'àmbits implicats en les polítiques d'immigració.

Els apartats 4.3, 4.4 i 4.5 desenvolupen, a través de les mesures concretes, les **polítiques d'equitat, de diversitat i d'interacció**. Aquests tres eixos de treball responen als tres principis d'actuació que s'expliquen a l'apartat 3 del document.

A més, el Pla de Treball proposa dues línies d'actuació que vinculen les polítiques d'immigració a un nou escenari que afecta tota la ciutat, des d'una concepció transversal de les polítiques d'immigració. D'una banda, l'apartat 6 està dedicat a les mesures que incideixen en la **capacitat de lideratge** de la ciutat com a referent de bones pràctiques en immigració i gestió de la diversitat —un lideratge que ja té una projecció internacional que cal potenciar— així com a l'adquisició d'un compromís de ciutat que vol incloure, a més del consistori, les entitats, les empreses i els ciutadans i ciutadanes.

D'altra banda, l'apartat 7 està dedicat a la promoció de mesures que promoguin la concepció de **les persones immigrants** (o antics immigrants) **com a actors** i protagonistes, com a persones coresponsables i alhora com a ciutadans i ciutadanes amb capacitat per aportar coses positives a la ciutat. L'apoderament de les persones té sens dubte un retorn social que va més enllà de les persones concretes, ja que permet que tothom se senti un actor reconegut per part de la comunitat, i per tant promou la creació de vincles positius entre la ciutadania i la creació de capital social.

Finalment, la versió definitiva del Pla inclourà un capítol amb un pla de seguiment i avaluació de l'execució de les mesures.

2. CONTEXT: EVOLUCIÓ DE LA IMMIGRACIÓ A BARCELONA. NOU PARADIGMA

2.1.

L'evolució demogràfica de la immigració a Barcelona: Consolidació del canvi de cicle iniciat el 2010

Les darreres xifres sociodemogràfiques del 2012 apunten a un estancament de l'evolució de la població estrangera a Barcelona. Si durant la primera dècada el creixement de la població derivat de la immigració passava del 3,5% l'any 2000 al 18,1% l'any 2009, les dades de gener del 2010 marcaven un punt d'inflexió: el nombre de persones estrangeres empadronades descendia per primer cop en la dècada en més de

10.000 persones, una tendència confirmada per les xifres del 2011.

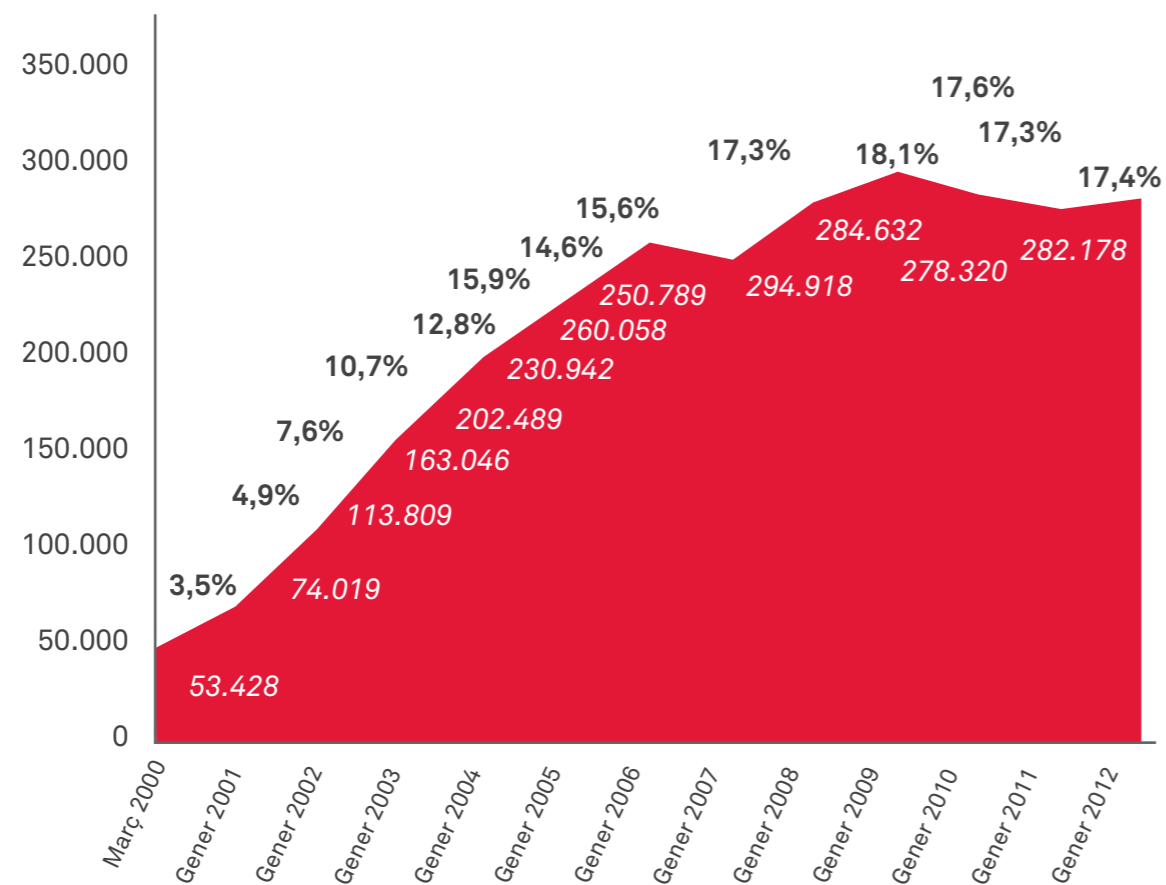
Les dades de gener de 2012 indiquen un lleuger increment de l'1,4% de la població estrangera, que actualment representa el 17,4% del total de la població barcelonina. Les taules i gràfics següents n'indiquen l'evolució durant els darrers dotze anys.

Taula 1. Evolució de la població estrangera a Barcelona, 2000-2012

Any	Nombre	Percentatge sobre el total de la població resident	Increment respecte a l'any anterior	Taxa de creixement
Març 2000	53.428	3,5%	12.525	30,6%
Gener 2001	74.019	4,9%	20.591	38,5%
Gener 2002	113.809	7,6%	39.790	53,8%
Gener 2003	163.046	10,7%	49.237	43,3%
Gener 2004	202.489	12,8%	39.443	24,2%
Gener 2005	230.942	14,6%	28.453	14,1%
Gener 2006	260.058	15,9%	29.116	12,6%
Gener 2007	250.789	15,6%	-9.269	-3,6%
Gener 2008	280.817	17,3%	30.028	12,0%
Gener 2009	294.918	18,1%	14.101	5,0%
Gener 2010	284.632	17,6%	-10.286	-3,5%
Gener 2011	278.320	17,3%	-6.312	-2,2%
Gener 2012	282.178	17,4%	3.858	1,4%

Font: Ajuntament de Barcelona

Gràfic 1. Evolució del nombre de persones estrangeres empadronades a Barcelona en el període 2000-2012 en nombres absoluts

Font: Ajuntament de Barcelona

Podem afirmar que ens trobem davant una consolidació de **canvi de tendència migratòria** a Barcelona, que ja té el 2010 com a any del canvi de cicle: mentre que el període 2001-2009 registrava un increment exponencial de 241.490 noves persones immigrants, el període

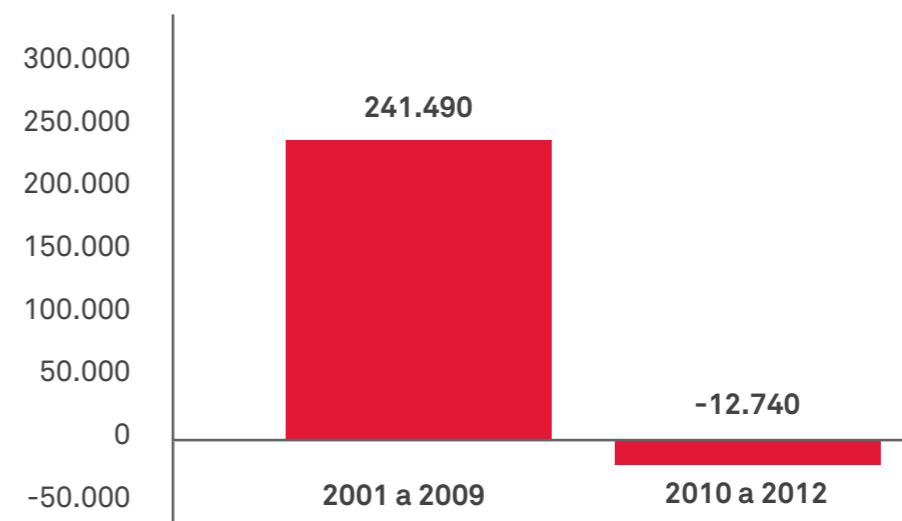
2010-2012 ha registrat una davallada de 12.740 immigrants a la ciutat.

Taula 2. Increment absolut del nombre de persones immigrants a Barcelona, 2000-2012

Període	Increment absolut
2001 a 2009	241.490
2010 a 2012	-12.740

Font: Ajuntament de Barcelona

Gràfic 2. Increment absolut del nombre de residents estrangers a Barcelona, 2000-2012

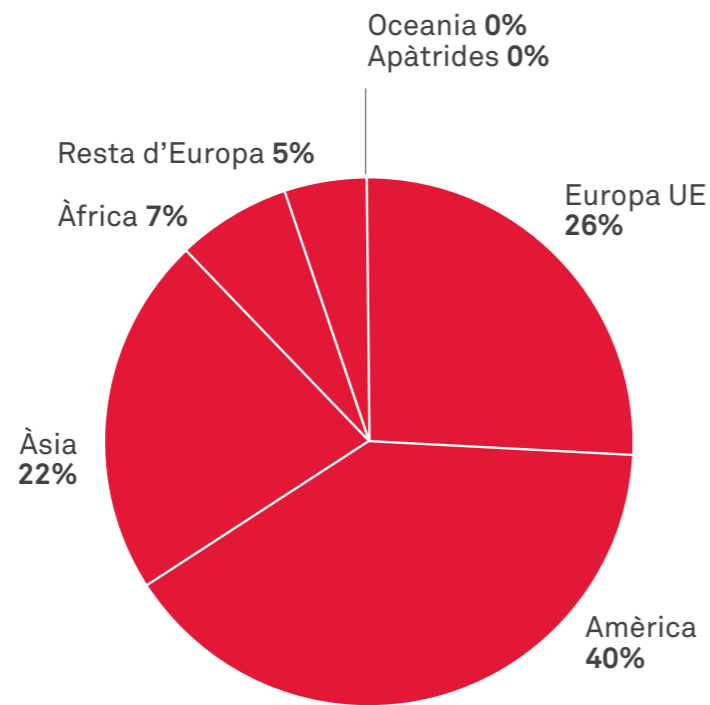
Font: Ajuntament de Barcelona

PROCEDÈNCIA DE LA IMMIGRACIÓ. CANVI DE TENDÈNCIA

Per continents, la immigració procedent d'Amèrica del Sud continua essent la més nombrosa, amb el 40% del total de persones immigrants residents a Barcelona. La segueix la immigració procedent de la Unió Europea, amb el 26%, d'Àsia amb el 22%, d'Àfrica amb el 7% i el 5% de la resta d'Europa.

No obstant això, cal remarcar la **disminució del nombre d'immigrants procedents de Llatinoamèrica i l'augment de la immigració procedent d'Àsia**. Si les xifres del 2008 apuntaven al fet que gairebé la meitat de la immigració a Barcelona era d'origen llatinoamericà -concretament el 46%- les xifres de 2012 indiquen una disminució d'aquest col·lectiu en un 6%. En canvi, el nombre d'immigrants asiàtics ha augmentat un 5%, passant del 17% l'any 2008 al 22% l'any 2012.

Gràfic 3. Persones estrangeres residents a Barcelona segons el continent de procedència, 2012.

Font: Ajuntament de Barcelona

Per països, observem igualment un canvi de tendència respecte a les xifres anteriors. Les nacionalitats més nombroses a Barcelona són actualment la pakistanesa, amb 23.281 persones,

seguida de la italiana, amb 22.909 persones, la xinesa amb 15.875 persones i l'equatoriana, amb 15.511 persones.

Taula 3. Persones estrangeres residents a Barcelona segons el país d'origen, 2012

País	2011		2012	
	Nom		Nom	
Pakistan	22.342	1	Pakistan	23.281
Itàlia	22.002	2	Itàlia	22.909
Equador	17.966	3	Xina	15.875
Xina	15.001	4	Equador	15.511
Bolívia	14.867	5	Bolívia	14.154
Perú	13.847	6	Marroc	13.674
Marroc	13.659	7	Perú	13.464
Colòmbia	12.612	8	Colòmbia	12.328
França	11.524	9	França	11.922
Argentina	8.107	10	Filipines	8.482
Filipines	7.891	11	República Dominicana	7.614
Brasil	7.178	12	Argentina	7.469
República Dominicana	6.998	13	Romania	6.906
Romania	6.592	14	Brasil	6.802

Font: Ajuntament de Barcelona

Les dades del 2012 indiquen una disminució de persones immigrants de nacionalitat principalment equatoriana, boliviana, argentina i peruana i, en menor mesura, colombiana i brasilera. Així, en conjunt, les persones residents procedents de Llatinoamèrica a Barcelona disminueixen en 2.764 persones.

seva presència a la ciutat: Pakistan, Itàlia, Xina, Filipines i França.

Disminució del número d'immigrants procedents de Llatinoamèrica i l'augment de la immigració procedent d'Àsia.

Com a excepció, cal remarcar el lleuger augment de les persones procedents de la República Dominicana. En canvi, altres nacionalitats incrementen la

DISTRIBUCIÓ PER DISTRICTES: ES MANTÉ EL REPARTIMENT GRADUAL, PERÒ CONCENTRAT A CIUTAT VELLA

Les dades de 2012 confirmen el repartiment gradual de la població estrangera a la ciutat. En termes absoluts, l'Eixample presenta el volum més alt de persones estrangeres, amb 47.615 individus, seguit de Ciutat Vella, amb 43.026, i Sants-Montjuïc, amb 36.361. En termes relatius, però, és Ciutat Vella, amb el 41,8% de la població d'origen immigrant, on es concentra el percentatge més alt.

Taula 4. Persones estrangeres per districtes

	Total estrangers residents a 1 de gener		Variació	% d'estrangers al districte sobre el total d'estrangers a la ciutat	% sobre residents estrangers respecte el total de residents del districte
	2011	2012			
1. Ciutat Vella	40.938	43.026	2.088	15,2%	41,8%
2. Eixample	45.777	47.615	1.838	16,9%	18,0%
3. Sants-Montjuïc	34.776	36.361	1.585	12,9%	19,9%
4. Les Corts	9.020	9.407	387	3,3%	11,6%
5. Sarrià-Sant Gervasi	15.403	15.864	461	5,6%	11,0%
6. Gràcia	17.851	18.517	666	6,6%	15,3%
7. Horta-Guinardó	21.221	21.221	0	7,5%	12,6%
8. Nou Barris	27.071	27.525	454	9,8%	16,6%
9. Sant Andreu	18.801	18.971	170	6,7%	13,0%
10. Sant Martí	34.781	36.084	1.303	12,8%	15,6%
No consta	12.681	7.587	-5.094	2,7%	
BARCELONA	278.320	282.178	3.858	100,0%	17,3%

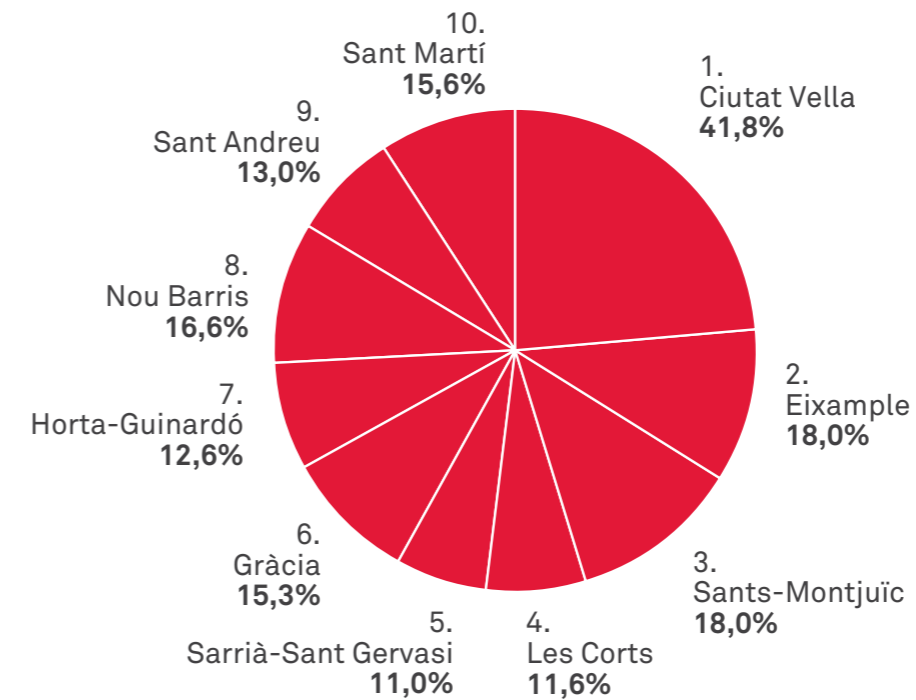
Font: Ajuntament de Barcelona

Evolució de la immigració considerablement diferent segons els barris.

L'anàlisi dels darrers onze anys indica una evolució de la immigració considerablement diferent segons els barris: Nou Barris ha estat el districte en què la immigració ha augmentat més durant aquest període, amb un increment del 454%, se-

guit del de Sant Andreu, amb un 367%. Aquestes dades estan molt per sobre de la mitjana de la ciutat. Al districte de Ciutat Vella, durant el mateix període de temps, l'increment de la població estrangera ha estat del 171%.

Gràfic 4. Percentatge de persones estrangeres sobre residents a cada districte de Barcelona, 2012

Font: Ajuntament de Barcelona

LA COMPOSICIÓ DE LA SOCIETAT BARCELONINA: AUGMENTEN ELS MATRIMONIS MIXTOS

Les llars barcelonines són cada vegada més producte de la mixtura d'origens culturals diversos. Així, mentre que els matrimonis entre dues persones de nacionalitat espanyola disminueix, el nombre de matrimonis entre una persona de nacionalitat estrangera i una de nacionalitat espanyola va en augment: entre el 2007 i 2011, les llars mixtes han augmentat un 24,6%. Actualment, representen el 31,1% dels matrimonis celebrats a la ciutat. En canvi, només el 9,6% dels matrimonis són entre dues persones d'origen estranger. La taula següent en mostra l'evolució en termes absoluts i percentuals.

Taula 5. Evolució dels matrimonis a la ciutat de Barcelona segons la nacionalitat, 2004-2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Espanyola i espanyola	5.009	4.914	4.721	4.081	3.997	3.758	3.646
Estrangera i estrangera	562	510	519	467	576	631	588
Estrangera i espanyola	1.303	1.428	1.498	1.525	1.794	1.996	1.914
TOTAL	6.874	6.852	6.738	6.073	6.367	6.385	6.148

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Espanyola i espanyola	72,9%	71,7%	70,1%	67,2%	62,8%	58,9%	59,3%
Estrangera i estrangera	8,20%	7,40%	7,70%	7,70%	9,0%	9,9%	9,6%
Estrangera i espanyola	19,0%	20,8%	22,2%	25,1%	28,2%	31,3%	31,1%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Ajuntament de Barcelona

Conseqüentment, el nombre d'infants nascuts de matrimonis mixtos augmenta progressivament. És a dir, 2.098 infants, o el 13,9% de tots els naixements a la ciutat, són nascuts de matrimonis mixtos, mentre que el 20,9%, 3.143 infants, són de pare i mare estrangers.

Les llars barcelonines són cada vegada més producte de la mixtura d'origens culturals diversos.

Taula 6. Evolució dels naixements a la ciutat de Barcelona segons la nacionalitat dels pares, 2006-2010

	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%	2010	%
TOTAL	14.904	100	15.074	100	15.660	100	14.882	100	15.047	100,0
Ambdós espanyols	10.026	67,3	9.738	64,6	9.746	62,2	9.098	61,1	9.006	59,9
Ambdós estrangers	2.711	18,2	3.027	20,1	3.304	21,1	3.046	20,5	3.143	20,9
Pare estranger i mare espanyola	894	6,0	958	6,4	1.009	6,4	1.091	7,3	1.009	6,7
Pare espanyol i mare estrangera	825	5,5	894	5,9	902	5,8	943	6,3	1.089	7,2
Pare no consta i mare espanyola	247	1,7	204	1,4	282	1,8	307	2,1	311	2,1
Pare no consta i mare estrangera	201	1,3	253	1,7	288	1,8	252	1,7	252	1,7
Pare espanyol i mare no consta	-	-	-	-	51	0,3	45	0,3	49	0,3

Font: Ajuntament de Barcelona

2.2. L'impacte del decreixement migratori en els principals serveis d'acollida

El canvi de dinàmiques migratòries detectat a la ciutat de Barcelona ha tingut també un impacte considerable en l'ús dels serveis d'acollida. Així, s'observa una **disminució pronunciada en serveis com ara el Servei d'Atenció als Immigrants i Estrangers Refugiats (SAIER)**, el principal equipament públic d'acollida de la ciutat, les sol·licituds de reagrupament familiar o la inscripció als cursos de llengua catalana del Consorci per a la Normalització Lingüística.

EL SAIER

L'ús del principal equipament públic d'acollida de la ciutat, el SAIER, ha anat evolucionant en els darrers anys. Constatem que si durant el període 2002-2008 s'ha passat de 10.188 altes noves l'any 2002 a 17.286 el 2007, en canvi a partir del 2008 es comença a produir un decreixement. Aquest ha estat especialment intens entre el 2010 i el 2011, en què s'ha passat d'11.595 altes (2010) a 7.023 (2011), és a dir, a **un descens de més del 35% en només un any.**

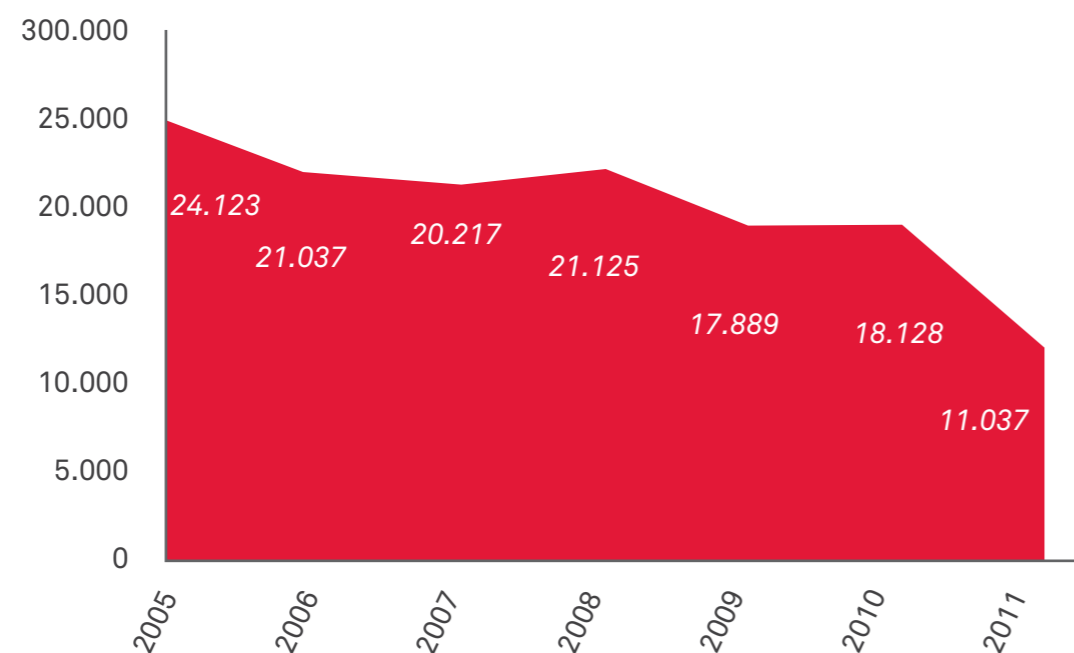
L'evolució del nombre de nous usuaris i usuàries del servei ha experimentat una davallada considerable en els darrers anys, passant dels 24.123 atesos

l'any 2005 als 11.037 de l'any 2011, és a dir, **un descens de més del 55% en sis anys.** Aquesta davallada ha estat especialment pronunciada entre els anys 2010 i 2011, on s'ha passat de 18.128 a 11.037 persones ateses en només un any.

Disminució pronunciada en serveis com ara el Servei d'Atenció als Immigrants i Estrangers Refugiats (SAIER).

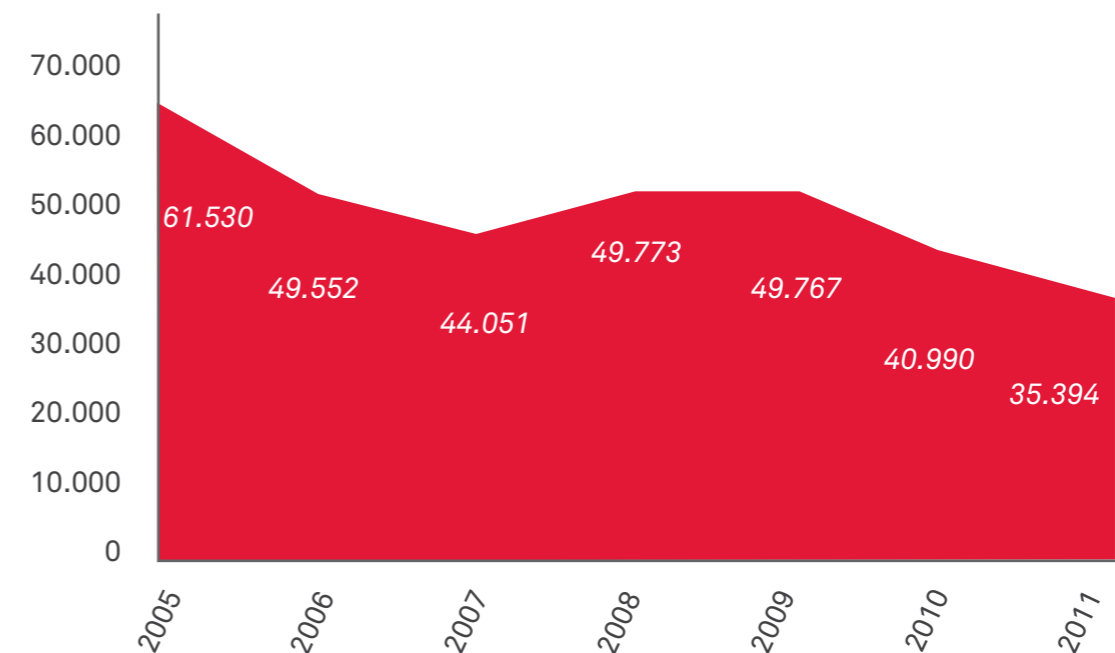
L'evolució del nombre d'entrevistes al servei ha experimentat la mateixa evolució, ja que ha passat de 61.530 entrevistes l'any 2005 a 35.394 entrevistes l'any 2011, amb un decreixement especialment pronunciat i continuat durant el període 2009-2011.

Gràfic 5. Evolució del nombre d'usuaris nous al SAIER, 2005-2011

Font: Ajuntament de Barcelona

Gràfic 6. Evolució del nombre d'entrevistes al SAIER, 2005-2011

Font: Ajuntament de Barcelona

EL REAGRUPAMENT FAMILIAR

El nombre de sol·licituds de reagrupament familiar ha experimentat una **disminució de més del 50% en només quatre anys**, concretament durant el període 2008-2011. Així, si el 2008 hi havia 6.943 sol·licituds de reagrupament, el 2011 la xifra disminuïa fins a les 3.452.

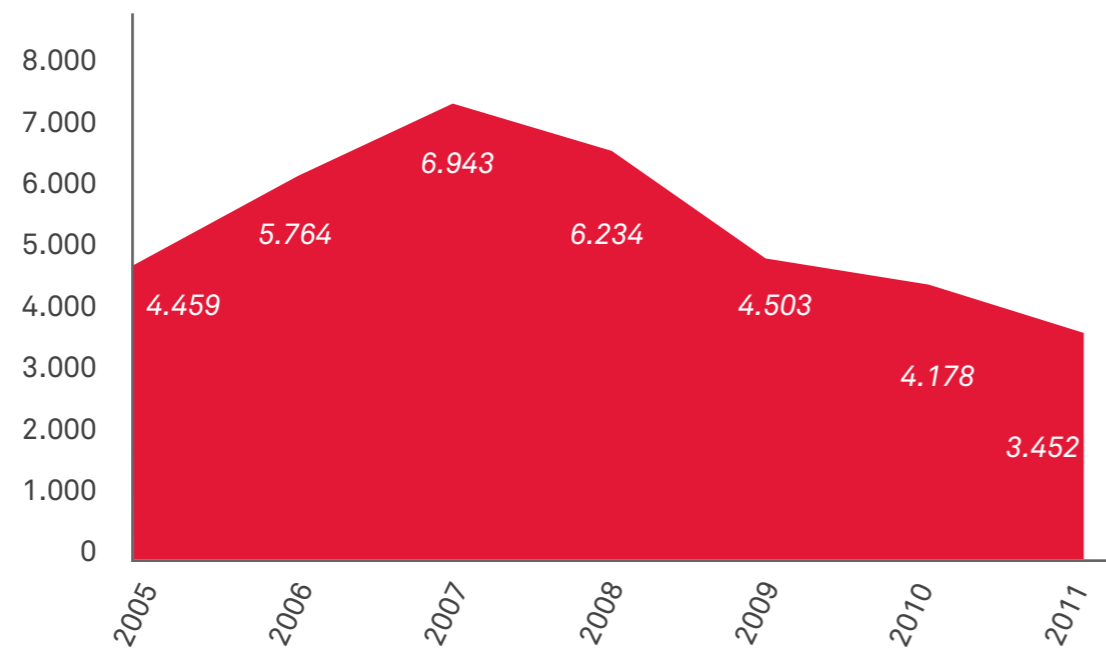
ÍNDEX

24

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pla de Treball
d'Immigració
2012 - 2015

Gràfic 7. Evolució de les sol·licituds de reagrupament familiar, 2005-2011

Font: Ajuntament de Barcelona

CURSOS DE CATALÀ DEL CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Els cursos de català ofertats pel Consorci per a la Normalització Lingüística presenten també un patró semblant a la resta de serveis: tendència d'ús ascendent durant el boom migratori, frenada i **descendència brusca a mesura que el canvi de cicle migratori s'intensifica**. Així, si durant el període 2002-2009 les inscripcions als cursos de català per part de la població estrangera passava de 4.003 persones (2002) a 19.611 (2009), l'any 2010 marcava un punt d'inflexió en revertir-se la tendència. Per primer cop, el nombre de persones inscrites descendia

lleugerament a les 18.195. La davallada forta es produïa l'any 2011, amb 14.702 noves inscripcions, un 19% negatiu de variació entre els anys 2010-2011.

Cal destacar que aquesta tendència només es dona en els cursos inicials (B1 i CB) –cursos que s'acostumen a fer durant el primer període d'arribada– i no pas en els cursos intermedis i superiors –cursos de consolidació–, que experimenten un decreixement molt inferior, concretament un -2,9%, això és, de 4.179 persones inscrites al nivell de suficiència l'any 2010 es passava a 4.058 el 2011.

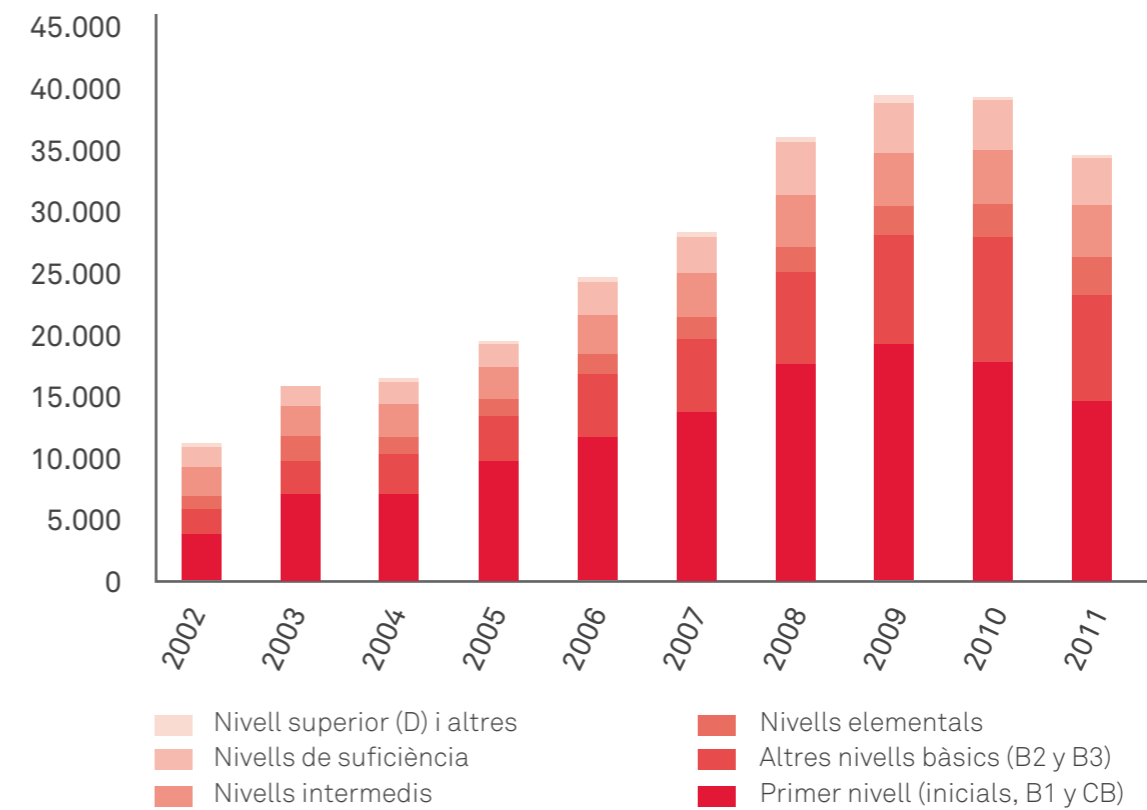
ÍNDEX

25

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pla de Treball
d'Immigració
2012 - 2015

Gràfic 8. Evolució del nombre d'inscripcions als cursos de català, 2002-2011

■ Nivell superior (D) i altres
 ■ Nivells de suficiència
 ■ Nivells intermedis
 ■ Nivells elementals
 ■ Altres nivells bàsics (B2 y B3)
 ■ Primer nivell (inicials, B1 y CB)

Font: Ajuntament de Barcelona i Consorci per a la Normalització Lingüística

3. CANVI D'ESCENARI: NOUS REPTES, NOUS OBJECTIUS

Barcelona s'ha conformat històricament amb el conjunt de ciutadans i ciutadanes que hi han anat arrelant al llarg dels segles, i que han anat enriquint la cultura pròpia catalana amb aportacions d'arreu del món. Aquest és un procés en moviment continu, gràcies al qual la cultura catalana s'ha anat enriquint i desenvolupant fins convertir-se en el referent de societat oberta que és avui.

Tal com es recull al capítol anterior, **ens trobem davant d'un canvi clar de cicle migratori**, en què els grans fluxos d'arribada de persones d'arreu del món s'han aturat del tot. Les dades reafirmen que el retorn als països d'origen és un fenomen molt reduït malgrat la crisi econòmica, la qual cosa ens indica que **el procés d'arrelament a la societat d'acollida és important**. Un arrelament també confirmat pel creixement dels matrimonis mixtos i l'elevada xifra de persones immigrades implicades en la creació d'empreses (que represen-

ten el 27% del total dels programes de Barcelona Activa), i que ens indica que l'aportació d'aquest conjunt de nous residents al dinamisme econòmic i social de la ciutat és fonamen-

tal. Tanmateix, al costat d'això, **la població immigrada pateix elevats índexs d'atur (37,7%)**¹, i aquest és un fet molt preocupant, tant pel fet en si mateix com per les conseqüències que té en el procés d'integració, especialment entre els i les joves i en les anomenades segones generacions.

Per tant, la crisi econòmica, però també les noves formes de creació d'ocupació i de creixement econòmic (més internacionalitzades, més basades en la diversitat de coneixements i d'experiències), representen un atot per a diverses generacions de barcelonins i barcelonines, un repte que cal saber afrontar amb una perspectiva a llarg termini a favor de les generacions futures.

Aquest nou cicle pel que fa als moviments de població ens demana, doncs, una **adaptació de les prioritats i un nou enfocament** que permeti un canvi d'aquestes prioritats: **de les polítiques d'acollida a les polítiques de convivència i acompanyament per a la incorporació de la diversitat de Barcelona**.

El canvi de prioritats suposa que les polítiques haurien de deixar d'estar enfocades exclusivament en la persona immigrant que arriba (la persona nouvinguda) i haurien d'enfortir la promoció de l'acomodació, la interacció i la integració del conjunt d'habitants de Barcelona. Això no vol dir, tanmateix, abandonar del tot les polítiques d'acolliment, atès que Barcelona és una ciutat que atreu constantment nous residents. Però caldrà posar l'èmfasi en altres aspectes. Un aspecte fonamental en aquest canvi d'escenari és que **la política passa de ser bàsicament un servei per a la persona nouvinguda a ser una eina que promou la interacció entre persones o institucions**, perquè tothom contribueixi a la formació d'un projecte de ciutat on s'incorpori la diversitat com un actiu.

No obstant això, com a requisit previ, és fonamental garantir uns mínims d'equitat i de justícia social per a tothom. Per avançar cap a aquest nou paradigma també és imprescindible que, prèviament, hi hagi un context de respecte cap a uns valors democràtics (consolidats, com hem dit, al llarg de la nostra història) fonamentats en la igualtat de drets i deures. És per això que es proposa **una política ambiciosa a favor de l'equitat i en contra de les situacions d'exclusió i discriminació**. Cal remoure, sobretot, les barreres i els impediments que dificulten a totes les persones residents esdevenir veritables ciutadans i ciutadanes amb igualtat d'oportunitats.

Per afavorir l'equitat cal **reforçar l'aprenentatge de la llengua**, facilitar l'accés i la **continuitat en les trajectòries formatives de les segones generacions** -en especial la transició a l'educació postobligatòria-, **afavorir l'accés al món laboral**, facilitar l'emprenedoria, i promoure l'associacionisme i la participació de tots els ciutadans i ciutadanes, entre altres mesures. Alhora, cal preparar la societat civil i altres sectors socials, en especial el teixit comercial i empresarial, perquè estiguem preparats com a societat per acollir laboralment i de manera normalitzada aquestes generacions de jovent educat i format a Catalunya amb trets identitaris diferenciats.

ÍNDEX

26

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pla de Treball
d'Immigració
2012 - 2015

Adaptació de les prioritats i un nou enfocament de les polítiques d'acollida a les polítiques de convivència i acompanyament per a la incorporació de la diversitat de Barcelona.

1. La taxa d'atur el darrer trimestre de 2011 a Catalunya era del 20,5%. Per als estrangers era del 37,5 % i per als nacionals del 16,7%. (Font: Butlletí de població estrangera i mercat de treball. 4t trimestre de 2011. Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya).

ÍNDEX

27

Qualitat de Vida,
Igualtat i Esports

Pla de Treball
d'Immigració
2012 - 2015

Es proposa, doncs, que l'orientació de les polítiques vagi adreçada a **fomentar una immigració activa i participativa en la ciutat**, així com a deixar de concebre les persones immigrants com a recipients i receptors dels serveis públics, i a pensar-hi més com a agents socials i participatius en la vida i en els projectes de la ciutat. Cal també **canviar les percepcions sobre la immigració**, per substituir la imatge de l'estranger, la persona aliena a la ciutat, **envers la concepció d'una ciutat plural**. Només des d'aquesta nova mirada podem assumir la idea d'un **espai públic compartit**, en què els ciutadans i les ciutadanes comparteixen uns mateixos valors de civisme i respecte de la diversitat. Només des d'aquesta perspectiva que engloba la diversitat en un sol espai comú es pot concebre la diversitat com un component intrínsec a la ciutat.

Pel que fa als elements que formen part de la unitat i l'espai públic compartit, partim de la base que **Barcelona és la**

Les dinàmiques de diversitat de tota la població de Barcelona, deixades totes soles, podrien tendir a compartimentar-se i a crear espais monoculturals.

capital de Catalunya i que gaudeix d'un bagatge històric i cultural que forma part fonamental de la personalitat de la ciutat, com també de la nació. Aquest bagatge històric, cultural, econòmic i lingüístic ha de formar part també de l'actiu que han de compartir les persones que estan en procés d'encaix.

És precisament aquest espai públic compartit el que cal delimitar, identificant els elements que ens ajuden a unir-nos i reforçant els valors comuns. De fet, una de les idees força d'aquest canvi de paradigma és la constatació que **les dinàmiques de diversitat de**

tota la població de Barcelona, deixades totes soles, podrien tendir a compartimentar-se i a crear espais monoculturals (crear diverses Barcelones) o d'exclusió, i fomentar accions segregadores que, en lloc de trencar aquesta dinàmica, la retroalimentarien. Tenim molts exemples d'aquesta tendència en l'entorn europeu més immediat que caldria evitar.

Les polítiques han d'anar adreçades a establir mecanismes per construir una societat plural, cohesionada i participativa, i no pas una pluralitat de societats. Per això, es proposa **promoure i teixir vincles d'interrelació, d'interactuació, de convivència, d'interconnectivitat i d'interculturalitat a través d'espais comuns posant l'èmfasi en allò que ens uneix**, independentment de l'origen de cadascú. És important, també, assumir que aquest canvi de paradigma no es pot implementar només des de l'Administració, sinó que cal aconseguir que la societat civil comparteixi també el projecte, especialment des dels barris i els districtes, entenent com a societat civil tant la població immigrada com l'autòctona, ja que la responsabilitat en aquest cas és del tot compartida.

Per això cal accentuar les polítiques adreçades a la promoció dels espais comuns, i estimular els projectes que afavoreixin la trobada entre ciutadans i que incorporin el pluralisme que existeix a la ciutat. Però **la creació de ponts entre diferents iniciatives correspon en bona mesura a la societat civil i la seva capacitat d'iniciativa**. Encara més si ens referim a la tasca de construir nous vincles entre ciutadans i ciutadanes que s'expressen en llengües diverses i que tenen referents culturals diversos. Així doncs, perquè aquest nou

paradigma tingui èxit, aquest canvi d'orientació s'ha de produir a través de l'acció conjunta i coordinada amb totes les xarxes socials que ja participen en la vida de la ciutat. La missió de la gestió pública és procurar posar les condicions per facilitar aquesta empresa. En un sentit doble.

D'una banda, afavorint l'associacionisme i accentuant el suport a les iniciatives de les entitats que tinguin com a finalitat la construcció d'espais de trobada entre persones d'origens diversos, així com la realització de projectes i la consecució d'objectius comuns que superin barreres, exclusions i divisions entre les diferents propostes associatives formades per immigrants i autòctons.

D'altra banda, posant al servei de la ciutat una política directa, pragmàtica, coordinada des dels barris i els districtes, i afrontant des del nivell més proper i afí el repte de les complexitats i dels conflictes puntuals que de ben segur es produiran. **Perquè la gestió dels conflictes també forma part de la construcció d'un espai comú de convivència i interacció.**

L'actual situació econòmica de crisi d'abast mundial no contribueix positivament a la convivència, sinó tot el contrari. El treball i l'ocupació en un context d'altas taxes d'atur es pot considerar com un bé escàs sobre el qual es pot produir competència. El repte raurà en el fet que aquesta competència pels béns escassos no s'enfoqui de manera comunitarista o entre col·lectius, sinó que **caldrà prioritzar la capacitat i l'orientació de les persones per tal de donar suport a trajectòries educatives i laborals més reeixides**. Les polítiques socials han d'estar al servei

de les persones i del seu benestar. Han de tenir com a resultat la desaparició de les barreres socials que frenen el progrés. I per això han d'evitar recolzar-se en plantejaments purament assistencials i passius, fonamentats exclusivament en l'origen cultural de les persones. I en canvi han d'afavorir tot allò que vincula les persones amb la societat en la que viuen i amb els seus valors. La llengua catalana és una d'aquestes eines, però també ho són l'educació, la formació per al treball, el suport a l'emprenedoria, el suport a les entitats i a la participació dels ciutadans i les ciutadanes.

La situació de crisi també comporta un **nou escenari que requereix nous esforços i nous plantejaments per part de tothom**. Es tracta d'un nou context que requereix un gran consens polític i un gran esforç de pedagogia per part de l'Administració. Cal que aquest canvi d'orientació pugui ser entès en tot el seu sentit polític, però també en tots els seus propòsits socials. Cal transmetre el fet que tothom se'n beneficia, d'aquest canvi, perquè ajudarà a definir la convivència no com un resultat en si mateix, sinó com un procés basat en un projecte compartit. Un projecte que cal construir col·lectivament, on tothom és convidat a participar des d'una ciutadania activa, des de l'esforç i el compromís amb el bé comú.

Malgrat que la crisi ens situa en un escenari molt difícil, cal prendre consciència de la riquesa cultural, social i econòmica de la immigració, i dels beneficis que té per a la cultura catalana.

Caldrà prioritzar la capacitat i l'orientació de les persones per tal de donar suport a trajectòries educatives i laborals més reeixides.

La diversitat dels ciutadans i ciutadanes quant a cultures i llengües és un valor afegit que cal potenciar perquè beneficia tot el conjunt de la societat. **La diversitat és un gran recurs que pot ajudar a desenvolupar Barcelona** i a consolidar la seva presència al món **com a ciutat cosmopolita, creativa i innovadora**. La diversitat és una font de creació d'oportunitats, especialment quan aquesta diversitat és reconeguda com a part d'un tot, d'un espai públic comú en el qual és possible

trobar-se. Plantejat en termes estratègics, aquesta política necessària per compartir un espai públic comú només s'aconsegueix fomentant la interacció entre tothom i entre les xarxes d'acció de la societat civil. Aquesta interacció, aquesta creació de ponts entre les diferents dinàmiques de la diversitat és la interculturalitat, concebuda com a estratègia política de gestió d'un procés d'encaix de la diversitat.

NOUS REPTES

Com a conclusió d'aquesta reflexió sobre els nous reptes que comporta aquest canvi d'escenari, resumim a continuació els principals objectius d'aquesta nova etapa en les polítiques d'immigració de Barcelona:

1. Passar de l'acollida de les persones novingudes a la **gestió quotidiana i l'encaix de la diversitat**, posant alhora l'accent en les persones com a subjectes de drets i deures.
2. Canviar l'amplitud de la població diana pel que fa a les polítiques que es desenvolupin, que si bé abans s'adreçaven a una part de la població, la novinguda, ara ha de comprendre **la totalitat de la població de Barcelona**.
3. Un canvi en la percepció social de la persona **immigrant en tant que ciutadà o ciutadana actiu i participatiu** de tot el teixit associatiu, empresarial i econòmic de la ciutat, i no pas com a simple subjecte passiu i receptor de serveis públics.
4. Garantir l'**equitat facilitant l'accés i la continuïtat en el món educatiu**, especialment de les segones generacions, vistos els elevats índexs d'atur actuals en la població immigrada, que dupliquen la mitjana del conjunt de la ciutat.
5. Promoure i facilitar el **dinamisme econòmic** a través de la conjunció d'oportunitats que comporta la diversitat, el transnacionalisme i l'emprenedoria.

6. **Crear vincles i sentiment de pertinença al conjunt** -espai compartit- entre totes les persones que viuen a Barcelona, partint del bagatge històric, cultural, econòmic i lingüístic de la ciutat que hauria de formar part de l'actiu comú de totes les persones que viuen a Barcelona. No es pot obviar que la gran majoria de persones immigrants arribades aquesta dècada tenen una voluntat de permanència i arrelament a la ciutat.
7. Incorporar la **diversitat cultural** com un recurs que cal gestionar i que contribueix a la riquesa cultural, social i econòmica, i ser conscients dels beneficis que això comporta per a la **cultura catalana** i explicar-los.

Com hem dit, aquest és un pla de treball que neix com una eina que ha de servir tant per a les polítiques municipals com per a l'actuació de la **xarxa d'entitats** de la societat civil. Per tant, una peça fonamental del pla, a més dels reptes que cal afrontar i dels objectius que cal proposar-se, és la **identificació dels actors** que han de convertir-se en protagonistes d'aquesta nova etapa de les polítiques d'immigració, tant les entitats d'immigrants com les entitats socials, culturals i econòmiques de Barcelona, que reuneixen el conjunt del dinamisme de la ciutat.

El Pla també ha de fomentar que **els i les joves, les dones i les persones emprenedores**, puguin fer un pas endavant, guanyar visibilitat i reconeixement social com a subjectes actius i constructors de la Barcelona d'avui i de demà. Per això el Pla disposa d'un apartat dedicat especialment als actors i a la seva implicació en les polítiques d'immigració de Barcelona.

Lideratge de la “Barcelona, comunitat de ciutadans i ciutadanes”.

I finalment, com ja hem dit, volem donar un impuls més gran si pot ser a la capacitat de la ciutat de constituir-se en **un model en el qual es puguin reconèixer els seus ciutadans i les seves**

ciutadanes. La mirada des de les polítiques d'immigració cap al model de ciutat contribueix a incardinar aquestes polítiques transversalment en un pla global d'actuacions municipals, i per tant a inspirar el model de gestió amb aquesta mirada. Alhora, cal assumir amb orgull el paper que té la ciutat de Barcelona en els fòrums i les xarxes internacionals com a ciutat de referència, mediterrània i europea. Finalment, el **lideratge de la “Barcelona, comunitat de ciutadans i ciutadanes”** ha de ser un **referent identificador** que contribueixi al sentiment de pertinença i orgull per part dels seus i les seves habitants, com una peça més de la societat del benestar que volem construir.

NOUS OBJECTIUS

Què cal perquè les persones immigrades formin part d'aquesta comunitat de ciutadans i ciutadanes? Quines polítiques ens cal promoure per tal que puguin compartir la mateixa convicció cívica?

Es proposen **dues idees força** que han de guiar les polítiques d'immigració d'aquesta nova etapa:

A) Incidir a canviar la lògica d'acció de la població immigrant :

Que la societat civil en general, i el món associatiu immigrant en particular, prengui consciència que cal passar del discurs de la persona immigrant pacient, assistida, a la persona immigrant activa, coresponsable i participativa que esdevé part activa de la **comunitat de ciutadans i ciutadanes** a través de projectes compartits que ajudin al desenvolupament d'una **Barcelona diversa i una cultura de la diversitat**. Això implica que l'activitat específica i la legítima acció reivindicativa que ha de mantenir la persona immigrant com a membre d'una democràcia participativa la traslladi a les xarxes associatives de la ciutat ja existents, i que s'incorpori a aquestes xarxes actuant com a membre de ple dret.

B) Incidir a canviar les percepcions del conjunt de la població:

Perquè la societat civil de Barcelona, sobretot l'autòctona i la procedent d'altres llocs de l'Estat, se senti coresponsable del canvi i comenci a percebre que la fisonomia de la ciutat és de diversitat, i que les persones immigrants en formen part integrant. Incidir perquè la persona immigrant no si-

gui percebuda només com una simple usuària dels serveis públics ni es consideri que ha vingut a ocupar els llocs de treball de les persones autòctones o a viure en la frontera de la il·legalitat. Així doncs, es tracta de passar de la idea del “nosaltres versus ells” a parlar del “conjunt de la ciutadania”. Aquest pas fonamental és, encara, un repte més gran en l'actual situació econòmica i pressupostària.

Aquestes dues idees força permeten que es produeixi un “encaix de la diversitat”, entesa com l'acceptació de la diversitat com una característica inherent a la ciutat de Barcelona, que no comporta cap situació d'excepcionalitat ni sobretot d'exclusió o discriminació. La persona immigrant s'ha de fer visible amb normalitat en tota la xarxa d'associacions de tot tipus i les ONG ja existents que comparteixen inquietuds, reivindicacions i objectius. Cal que participi en les seves accions comunitàries altruistes i cíviques i en tot l'espai de la vida urbana de Barcelona. La persona immigrant ha de ser considerada, doncs, agent plenament actiu tant per la població autòctona com també pel mateix immigrant. La seva responsabilitat rau també a incorporar-se al teixit associatiu, i conèixer i entendre la seva diversitat. Idealment, aquesta visibilitat ha de ser tan normal en els propers anys que la mateixa categoria de persona immigrant ha d'anar perdent sentit explicatiu i deixar de ser un criteri de visibilitat poblacional. Al mateix temps, la població autòctona ha de percebre la persona immigrant com un membre més de la comunitat de ciutadans i ciutadanes i ajudar-la en el procés d'inclusió. El compromís de l'Ajuntament és que aquesta política de visibilitat de la diversitat en les

xarxes normalitzades es traslladi progressivament també a l'Administració pública.

Així doncs, aquest canvi de paradigma requereix compartir un esforç col·lectiu, per part de l'Administració i per part de la societat civil en general, de convertir la diversitat en un recurs i una oportunitat per al desenvolupament individual i col·lectiu.

Aquestes dues idees força permeten que es produeixi un "encaix de la diversitat".

4. ARTICULACIÓ DE LES POLÍTIQUES D'IMMIGRACIÓ: ELS EIXOS ESTRATÈGICS I LES MESURES PROPOSADES

Com a conclusió d'aquests nous reptes, podem assenyalar tres eixos estratègics que han d'estructurar les polítiques que es proposen en el nou Pla de Treball d'Immigració de Barcelona 2012-2015, tres eixos d'actuació principals que han de guiar les mesures proposades: equitat, diversitat i interacció.

- **L'eix estratègic de les polítiques d'equitat respon a la voluntat del Pla de fomentar l'equilibri entre drets i deures.** L'equitat s'oposa a la diferenciació de tracte de les persones per raó de llengua, origen, religió o qualsevol altra característica. I suposa que les polítiques públiques s'adrecen a tothom per principi, però aplicant també aquelles mesures que contribueixin a crear les condicions per a l'equitat. És a dir, perquè l'equitat sigui possible cal actuar contra les discriminacions socials, la desigualtat i les barreres que impedeixen l'existència d'una veritable igualtat d'oportunitats entre les persones.
- **L'eix estratègic del reconeixement de la diversitat** es basa en el fet que la diversitat és una realitat que ha de deixar de ser vista com un element aliè a la nostra societat, per esdevenir-ne un element identificador. El reconeixement de la diversitat ha d'anar acompanyat de l'esforç per fonamentar els valors i les normes comunes a tota la ciutadania. La diversitat no ha de ser, doncs, un element de segregació social, sinó un espai de trobada. El coneixement compartit entre tots els ciutadans i les ciutadanes dels elements que conformen aquesta diversitat ha de contribuir a la creació d'aquest espai de trobada, evitant que el desconeixement, la invisibilització de les pràctiques culturals i religioses, o els falsos rumors facin créixer els prejudicis i la incomprensió de la diversitat.
- **L'eix estratègic de les polítiques d'interacció** és, doncs, un fonament bàsic per a la creació d'aquest espai comú de tota la ciutadania. Sense la interacció, sense la coincidència, sense la trobada, sense unes relacions concretes entre les persones, no és possible imaginar una ciutat que trenca amb les barreres existents entre les persones. Les entitats de la societat civil tenen un paper fonamental en la promoció d'aquesta interacció. I tal com han demostrat els estudis realitzats en aquest àmbit, la participació en àmbits d'actuació comuns és la millor via per a l'arrelament.

4.1.

Una bona gestió en les polítiques d'acollida

OBJECTIUS GENERALS

De la bona gestió que es fa dels aspectes administratius depèn també el benestar de les persones. Per tant, es proposa fer una bona gestió en general en tots els processos que tenen relació amb l'acollida, especialment es proposa una millora en els tràmits que competencialment corresponen a l'Ajuntament en el registre de persones i en els informes d'arrelament i habitatge. Tanmateix, en el nou marc en què ens trobem, **és necessari reduir els recursos destinats només a l'acollida, i en canvi caldrà garantir els serveis destinats al reagrupament familiar.**

D'altra banda, en la primera acollida és fonamental que es doti les persones dels recursos necessaris perquè la introducció a la societat d'acollida sigui el més completa possible. Tal com preveu la Llei d'acollida, cal facilitar els recursos per a l'aprenentatge de les llengües, tot reforçant l'ús i les competències en la llengua catalana entre les persones nouvingudes, així com el coneixement del país d'acollida i dels drets i deures fonamentals. En aquest sentit, en aquesta nova etapa es proposa estendre l'acollida a totes les persones que arriben a la ciutat per motius professionals, i que passen a ser actius importants d'una ciutat econòmicament i socialment dinàmica.

- Millorar la gestió de l'acollida tenint en compte el nou context migratori.
- Millora dels processos administratius.
- Aplicació de la Llei d'acollida.
- Ampliació de l'acollida a tots els nous i les noves residents.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Adaptar l'estratègia d'acollida de la ciutat al nou cicle migratori mitjançant l'adaptació del SAIER a les noves necessitats.
- Adaptar la gestió administrativa a la normativa, millorar i facilitar els tràmits a les persones que s'incorporen a la ciutat.
- Reforçar l'orientació i l'acompanyament en el reagrupament familiar, donant especial suport a les persones més vulnerables.
- Aplicar la Llei d'acollida, millorant el coneixement inicial de la societat d'acollida i dels drets i deures.
- Reforçar l'aprenentatge de la llengua i millorar les competències lingüístiques.
- Implicar les empreses de la ciutat en l'acollida.
- Coordinar les polítiques d'acollida de l'Ajuntament de Barcelona amb les polítiques d'acollida de la Generalitat.

MESURES

1. **Adaptar la gestió de l'acollida a l'entrada en vigor del Reglament d'Acollida de Catalunya.** Aquest reglament implicarà la necessitat de canvis en el procediment d'acollida, així com el replantejament dels instruments de què es disposa, com ara la XESAJE, la Coordinadora de la Llengua o el SAIER.
2. **Adaptar el SAIER a les necessitats actuals de les persones immigrants.** Durant els darrers anys, el SAIER ha prestat un servei fonamental en l'acollida d'una quantitat important de persones provinents d'arreu del món. En aquests moments, cal repensar aquest servei per la disminució del nombre de persones que arriben a la ciutat per instal·lar-s'hi. En canvi, cal reforçar altres serveis, com ara les sessions d'acollida i l'acompanyament des de l'empadronament, que ja es fan a tots els districtes. Per això es proposa que el SAIER s'adapti a les necessitats actuals, també preveient les necessitats que sorgeixen de l'aplicació de la Llei d'acollida.
3. **Donar suport als processos d'acollida i acompanyament dels immigrants LGTiB** i facilitar a través del SAIER les sol·licituds de refugi i asil per motius d'orientació sexual, oferint assessorament i informació en tots els casos.
4. **Reforçar la Xarxa d'Acollida.** Cal donar suport a les entitats d'acollida en el marc de la XESAJE i la Coordinadora d'Entitats per la Llengua, perquè són la base per implicar la societat en la integració

de les persones nouvingudes, i un mecanisme imprescindible de cohesió social.

5. **Potenciar el projecte Noves Famílies.** Un cop s'ha desplegat el Programa d'Acompanyament a Nucleis Familiars Reagrupants a tots els districtes i barris, l'objectiu d'aquesta nova etapa és mantenir el programa i aconseguir arribar al 90% de les famílies en reagrupament. Els indicadors demostren que és el més efectiu per facilitar la integració de les noves persones residents a Barcelona.
6. **Reforçar els programes que faciliten la integració dels joves i les joves nouvinguts:** projecte "A l'estiu, Barcelona t'acull", projecte "Punt de trobada", projecte "EmMou", projecte "Rossinyol", així com la incorporació a 46 IES de la ciutat dels punts JIP-Jove, Informa't i participa!.
7. **Reforçar el paper actiu de les dones immigrades en els processos d'acollida i de reagrupament familiar.** Es reforçarà el paper de les dones immigrades com a mediadores en processos d'acollida i reagrupament familiar, implicant-hi entitats de dones, per tal d'orientar específicament sobre els drets de les dones, els recursos i les xarxes disponibles.

8. **Detectar i prevenir situacions de discriminació, vulnerabilitat i risc** (com és el cas de les situacions de violència masclista de dones i els seus fills i filles, o d'altres) **en els processos d'acollida**, reagrupament i recomposició de les famílies.
9. **Coneixement de la societat catalana, i dels drets i deures dels ciutadans i ciutadanes.** Es preveu l'ampliació de les sessions de primera acollida a la totalitat de les persones nouvingudes per tal d'informar sobre aquests aspectes, tal com preveu la Llei d'acollida. Així mateix, es proposa incorporar aquests aspectes de coneixement de l'entorn en les sessions dels cursos inicials del CNL.
10. **Treballar qualitativament l'aprenentatge del català.** Ara que estan arribant menys persones novvingudes i que la demanda de cursos bàsics de català està disminuint, és una oportunitat per fer un salt qualitatiu pel que fa al coneixement de la llengua. Sense oblidar els compromisos que comportarà donar sortida a les necessitats que inclourà el Reglament d'acollida. Concretament, es proposa reforçar el nivell de llengua adquirit més enllà de les primeres classes d'acollida promovent itineraris d'aprenentatge més llargs per mitjà dels cursos del CNL.
11. **Millorar la competència en l'ús del català.** Tenint en compte la necessitat de reforçar l'ús del català per part de les persones novvingudes, es promourà el voluntariat lingüístic a diferents àmbits, especialment en l'àmbit del treball i

de l'educació i la formació. A més, es promourà l'existència de grups de conversa que facilitin l'ús del català per a les persones que ja en tenen nocions bàsiques. L'objectiu és compensar la manca de coneixement i ús del català per part de la població nouvinguda (tal com mostren les dades de l'EUL 2008) respecte al coneixement pràcticament universal del castellà. Si bé en el moment de l'acollida ha estat predominant l'aprenentatge del castellà per part de les persones nouvingudes, en aquest nou context de residència permanent i arrelament es fa necessari reforçar l'aprenentatge del català.

12. **Treballar coordinadament amb la Generalitat de Catalunya** per a una aplicació eficient de la legislació pel que fa **als informes d'arrelament i habitatge.**
13. **Millorar els criteris** referits a la gestió del padró municipal pel que fa **a l'empadronament de les persones estrangeres.** Empadronament sense domicili fix, baixes per omissió, etc.

4.2.

Transversalitat i territorialitat en les polítiques d'immigració

OBJECTIUS GENERALS

En aquesta nova etapa de les polítiques d'immigració, cal fer una aposta més intensa per la transversalitat, perquè així també s'aconseguirà un increment de la integració de la diversitat en els diferents àmbits de les polítiques socials. Aquesta transversalitat afecta sectorialment les diferents àrees de l'Ajuntament, que han de tenir una bona coordinació entre elles per aplicar projectes comuns per a la integració. En el context del nou paradigma en què es planteja el present Pla, es proposa més coordinació entre àrees de l'Ajuntament que habitualment han treballat poc els aspectes relacionats amb la immigració. L'objectiu és dotar de recursos, idees i projecció el nou plantejament que orienta aquest Pla i que gira al voltant de la diversitat i la interculturalitat com a valors positius de Barcelona.

Aquesta transversalitat s'ha de fer extensiva als diferents actors de la ciutat. És a dir, la transversalitat ha d'implacar cada vegada més un treball conjunt entre entitats, empreses i Ajuntament, començant pels partits polítics representats al consistori. En aquesta nova etapa de les polítiques d'immigració, cal augmentar la coordinació entre els actors implicats per tal de generar més consens, més compromís i més capacitat per interioritzar la diversitat en la vida de la ciutat, en un marc d'interacció sense barreres.

La plasmació territorial d'aquesta transversalitat té dues vessants. D'una banda, la vessant interna, en la projecció de les accions del Pla cap al conjunt de districtes i barris de Barcelona. És important que es produeixi una extensió territorial el més completa possible, per tal de contribuir a una veritable co-

hesió social, i per tant, que es despleguin territorialment aquells projectes emblemàtics de la ciutat, però també que es puguin estendre a altres barris i districtes aquelles propostes que han funcionat com a bones pràctiques en un determinat lloc de la ciutat.

D'altra banda, Barcelona ha de pensar en l'àmbit metropolità com un espai natural de referència. Allò que faci bé Barcelona té una projecció en altres ciutats. Barcelona, en tant que capital, és sempre un referent per al país. Cal assumir aquesta capacitat de lideratge com un element de responsabilitat que obliga la ciutat a compartir projectes, a estendre'ls (com ja ha passat en el cas de l'Estratègia Antirumors). Barcelona, doncs, té l'obligació de col·laborar i de coordinar-se amb les institucions del país en les polítiques d'immigració i de gestió de la diversitat.

- Assolir el màxim consens polític en les polítiques d'immigració.
- Assolir un bon nivell de coordinació entre les diferents àrees de l'Ajuntament.
- Assolir un bon nivell de coordinació entre els actors socials i l'Ajuntament.
- Transversalitzar els projectes perquè arribin a tots els barris i districtes de la ciutat.
- Establir una bona coordinació entre els diferents nivells territorials de l'àmbit metropolità i de Catalunya.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Consolidar el consens polític al voltant de les polítiques d'immigració.
- Consolidar la coordinació entre les diferents àrees de govern de l'Ajuntament.
- Consolidar la coordinació entre el personal tècnic implicat en les polítiques d'immigració.
- Consolidar la coordinació territorial a escala de districtes i barris de la ciutat.
- Establir una bona coordinació amb les entitats socials i culturals.
- Establir una coordinació fluida entre les diferents administracions catalanes per tal d'establir ponts entre les polítiques de la diversitat de Barcelona i les d'altres pobles i ciutats de Catalunya.

MESURES

- 14. Donar continuïtat al consens polític assolit en les polítiques d'immigració**, construint un diàleg basat en la transparència, la implicació dels actors i el compromís amb la cohesió social.
- 15. Taula Transversal d'Immigració.** Es proposa potenciar la Taula Transversal d'Immigració com a eina per promoure la coordinació tècnica i les orientacions comunes a les àrees de l'Ajuntament.
- 16. Coordinació entre barris i districtes.** Es proposa establir mecanismes de coordinació territorial per tal d'aplicar totes les mesures que preveu el Pla a tots els districtes i barris de la ciutat. Convertir els tècnics i les tècniques de barri en persones de referència i dinamitzadores de la relació entre les activitats associatives i els programes institucionals.
- 17. Reforçar el paper del personal tècnic municipal.** Disposar, com a mínim, de vuit tècnics i tècniques territorials i sis tècnics i tècniques territorials d'acollida.
- 18. Formar les persones de les diferents àrees de l'Ajuntament.** Conjuntament amb la Direcció de Recursos Humans, desenvolupar un programa per capacitar en competències interculturals el màxim nombre de treballadors i treballadores municipals, en especial els tècnics i tècniques de barri.
- 19. Desplegar en la seva totalitat durant els propers anys el Pla Barcelona Interculturalitat**, com el millor instrument per garantir una estratègia global de ciutat de gestió de la diversitat que supera les limitacions d'altres models i posa èmfasi en la garantia de la igualtat de drets i deures i d'oportunitats socials, i en la promoció de la interacció entre les persones per reforçar els aspectes comuns que ens uneixen i reforcen un sentit de pertinença compartit.
- 20. Incorporar la visió metropolitana a les polítiques d'immigració** reforçant la col·laboració i les estratègies compartides amb la resta de municipis de l'àrea metropolitana. Reforçar la col·laboració especialment amb les ciutats veïnes de Barcelona —l'Hospitalet de Llobregat, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badalona— per tal d'impulsar polítiques comunes en la gestió de l'acollida i la diversitat.
- 21. Col·laborar amb la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona** en les polítiques locals d'immigració i de gestió de la diversitat.

4.3.

Polítiques socials per a la promoció de l'equitat

OBJECTIUS GENERALS

El principi d'equitat s'ha de concretar en dues vessants. D'una banda, en l'assumpció dels mateixos drets i deures per part de tots els ciutadans i ciutadanes, la qual cosa suposa també el reconeixement que totes les persones han de fer el mateix esforç per aprofitar les oportunitats que la societat els ofereix. D'altra banda, en la lluita contra la discriminació, les desigualtats i les barreres que impedeixen la igualtat d'oportunitats per a tothom.

Tenint en compte el context actual de crisi i de canvi de cicle econòmic, en què cal dotar les persones dels recursos necessaris per fer front a una competitivitat creixent, es proposa crear les condicions perquè les polítiques públiques contribueixin a l'èxit educatiu i laboral de les persones, pensant especialment en les segones generacions, fomentant la capacitat, el talent, l'accessibilitat als recursos i la societat del benestar.

- Fomentar l'equitat i la igualtat d'oportunitats de les persones immigrades, especialment de les dones i els i les joves.
- Capacitar les persones per a l'èxit educatiu i laboral, aprofitant també el talent que emergeix de la diversitat.
- Incorporar la diversitat als serveis públics.
- Promoure la salut i el benestar per a totes les persones.
- Lluitar contra la discriminació, les desigualtats i les barreres socials.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Promoure l'èxit educatiu en les segones generacions procedents de famílies nouvingudes.
- Promoure la capacitat i el talent de les segones generacions procedents de famílies nouvingudes per facilitar nivells més elevats d'ocupabilitat.
- Fomentar el talent lingüístic que potencialment tenen els i les joves que parlen llengües diverses a casa, i que representa un potencial plurilingüisme beneficiós per al seu futur professional.
- Fomentar l'accés als serveis públics de totes les persones, independentment del seu origen.
- Facilitar l'accés al mercat de treball de les segones generacions en igualtat de condicions que el conjunt de la població.
- Crear les condicions per a una societat del benestar, promovent la salut, la prevenció, el lleure i l'activitat esportiva.
- Lluitar contra la discriminació i l'exclusió, sensibilitzant els i les agents socials així com les persones que poden patir algun tipus de discriminació, difonent la Carta de Ciutadania i els serveis de l'Oficina per la No Discriminació.
- Prevenir les situacions d'irregularitat i exclusió social de les persones nouvingudes.

MESURES

22. **Estudiar la implementació de projectes tipus Magnet Schools** per als centres que presenten una elevada concentració d'alumnat d'origen immigrant, aportant-hi condicions específiques per assegurar-ne l'excel·lència, per tal de corregir la segregació escolar.
23. **Sensibilitzar el professorat sobre l'orientació educativa**, per tal que l'alumnat que té un rendiment suficient accedeixi a l'escolarització postobligatòria, tant a la secundària postobligatòria com a la formació universitària. Fomentant així la continuïtat d'aquells nois i noies que abandonen prematurament el procés educatiu.
24. **Garantir l'orientació, el reforç formatiu i el seguiment psicopedagògic inicial per als nois i noies que arriben per reagrupament familiar**, especialment en la franja dels 14 als 17 anys, incrementant el reforç de català a través dels recursos disponibles en el marc institucional.
25. **Garantir que tots els infants que compleixen els barems establerts disposaran de beques de menjador escolar.**
26. **Agilitzar els tràmits d'homologació de titulacions** per tal de reforçar els elements del talent que aporten les persones immigrades a l'economia.
27. **Impulsar la participació de les persones estrangeres als programes de Barcelona Activa**, augmentant la seva incorporació als cursos de formació i als recursos destinats a l'emprenedoria, com a motor econòmic i creador d'ocupació per a Barcelona.
28. **Emprendre una estratègia de ciutat per tal de facilitar l'emprenedoria social** entre aquells col·lectius més desfavorits.
29. **Promoure programes d'incorporació a l'activitat esportiva** i als clubs de la ciutat de la població infantil, adolescent i juvenil d'origen immigrant. Dissenyar accions que permetin **treballar els hàbits saludables i l'activitat esportiva d'aquells joves que tenen la major part del seu temps desocupat.**
30. **Impulsar l'esport escolar integrador** que potenciï la trobada d'infants i joves d'origens diversos, amb iniciatives com "**Convivim esportivament**" (esport escolar en barris amb poca oferta a preus populars adreçat a persones amb pocs recursos).
31. **Potenciar l'ús de la pràctica esportiva entre les dones immigrades**, promovent la seva participació en l'esport federat i no federat, i promovent la seva incorporació als equipaments esportius de la ciutat.

- 32. Crear la Xarxa d'Escoles pels Drets Humans**, a càrrec de la Direcció de Dona i la Direcció de Drets Civils, que té com a objectiu donar eines educatives tant als professionals com a l'alumnat per tal que es puguin formar en els principis i valors continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans.
- 33. Garantir el seguiment i l'atenció sanitària a la població nouvinguda**, facilitant l'accés al programa de salut (carnet vacunal en diferents idiomes, informació de malalties infeccioses...), establint mecanismes de seguiment de la salut comunitària (malalties de declaració obligatòria), tot potenciant el rol de les dones com a agents de salut i afavorint la incorporació dels adolescents als programes de salut dels centres escolars (programa Canvis, Parlem-ne, no et tallis, etc.).
- 34. Reforçar l'orientació sobre la formació i l'ocupació entre els i les joves**, informant de les competències necessàries per a la recerca de feina.
- 35. Utilitzar la Xarxa PiJ per informar els i les joves sobre les qüestions que els afecten més directament.** Abordar qüestions com la dels seus drets i deures, les implicacions que té per a ells i elles el nou Reglament d'estrangeria, els tràmits per a l'homologació i convalidació d'estudis, i també xerrades d'orientació sexual i salut.
- 36. Desenvolupar els programes d'atenció a persones en situació de vulnerabilitat i exclusió.** Desenvolupar l'estratègia d'atenció a menors estrangers en el medi obert (MENAS) així com mantenir els dispositius d'atenció per als menors-majors. Garantir l'atenció social a persones itinerants d'origen estranger dins del marc del Servei d'Inserció Social. Aprofundir en el coneixement dels factors de vulnerabilitat de les dones i els infants immigrants, sobretot prevenint la violència masclista. Garantir l'atenció necessària, facilitant l'accés i el coneixement de la xarxa de recursos i potenciant la formació dels equips professionals dels serveis públics d'atenció sobre aquesta realitat i les situacions específiques.
- 37. Facilitar el retorn voluntari al país d'origen** amb acompanyament d'aquelles persones que es trobin en situació de vulnerabilitat i que voluntàriament així ho manifestin dins del marc del programa (SIS).
- 38. Treballar amb les mares immigrades que exerceixen la maternitat transnacional** per tal d'apoderar-les en el desenvolupament de les seves funcions. Igualment donar suport a les mares cap de família de llars monoparentals i aquelles que es troben en processos de reagrupament dels seus fills i filles.

- 39. Abordar i analitzar les causes de la irregularitat. Especialment en el cas dels col·lectius que mostren una gran incidència dels nivells d'irregularitat.** Explorar alternatives a la venda ambulants i a la recollida de ferralla com a única sortida a les situacions d'exclusió. Així mateix, reconduir la irregularitat sobrevinguda en la mesura que sigui possible a través de l'assessorament jurídic.
- 40. Establir un pla d'acció contra l'infrahabitatge** a la ciutat de Barcelona, per tal de prevenir les situacions de precarietat extrema pel que fa a les condicions de vida de les persones.
- 41. Establir un pla d'acció contra els assentaments irregulars** per tal d'evitar situacions de risc per a les persones immigrades.

4.4.

Polítiques de reconeixement de la diversitat

OBJECTIUS GENERALS

La diversitat de la gent de Barcelona ha de ser visible. Ha de ser vista com un aspecte positiu de la ciutat, que afavoreix la creativitat i genera oportunitats econòmiques, i esdevé un factor clau en la competitivitat internacional de Barcelona. Partim del fet que la diversitat forma part de la naturalesa de Barcelona, que ha acollit successivament, des dels seus orígens històrics, nous habitants provinents d'arreu. La ciutat és un pol d'atracció, una fita, i és alhora un lloc on fer arrels, on créixer i prosperar. Barcelona, doncs, s'ha de conèixer a si mateixa, tal com és ara, i s'ha de reconèixer a través de la seva ciutadania, sense distincions. Encara més, tenint en compte que la diversitat és un dels eixos de transformació de la societat, Barcelona ha de voler mostrar-se tal com és, assumint aquest repte com una oportunitat de futur.

Per això es proposa fer un esforç específic per conèixer els elements que conformen aquesta diversitat cultural i social de la ciutat. Com també un esforç per donar a conèixer aquesta diversitat entre la ciutadania, fent de la diversitat un element compartit i normalitzat en la vida de la ciutat.

- Visibilitzar la diversitat per normalitzar-la.
- Assumir la diversitat com una característica intrínseca a la ciutat.
- Potenciar el coneixement de les diferents expressions culturals.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Conèixer en profunditat les característiques de la diversitat que comporta la Barcelona conformada amb ciutadans i ciutadanes de diversos orígens, tenint especial cura a fugir de l'encasellament i la mera classificació dels col·lectius, per comprendre les formes d'hibridació i de trobada intercultural que es produeixen en l'àmbit individual.
- Difondre la diversitat dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona i donar-hi visibilitat, com un valor positiu que aporta capacitat d'innovació, creativitat i connexió amb les cultures d'arreu del món.
- Implicar les noves tecnologies en la difusió de les diverses expressions culturals dels col·lectius de Barcelona, en la realització de projectes creatius i innovadors que projectin Barcelona cap al món.
- Difondre el coneixement dels símbols i les tradicions culturals de Barcelona, per tal d'incorporar-hi tots els ciutadans i les ciutadanes de recent incorporació a la ciutat.

- Difondre la història de les migracions a Barcelona com una manera de compartir un passat comú entre tots els ciutadans i les ciutadanes.

MESURES

42. **Elaborar un informe sobre la diversitat cultural a Barcelona** a partir de les dades disponibles a l'Ajuntament, les dades secundàries d'altres institucions i els estudis realitzats en els darrers cinc anys que tinguin com a objecte d'anàlisi la població de Barcelona. Compartir els resultats d'aquest informe amb experts i investigadors de les universitats.
43. **Actualitzar el sistema d'indicadors creats per al coneixement de la realitat migratòria** per tal d'incorporar elements relacionats amb la diversitat, i continuar generant noves dades que proporcionin una informació contínua al llarg del temps.
44. **Elaborar una estratègia de visibilització dels barcelonins i barcelonines d'origen divers** en tots els àmbits de la vida ciutadana, especialment en llocs normalitzats de la plantilla de l'Ajuntament, respectant sempre el criteri estricte dels mèrits professionals.
45. **Ampliar el contingut i la difusió del web www.interculturalitat.cat** perquè continuï essent una eina de visibilització de la diversitat a Barcelona. Aportar-hi entrevistes i casos concrets de bones pràctiques, tant de l'Ajuntament com de les entitats.²

46. **Establir un acord amb les institucions que treballen en l'àmbit de la memòria de la immigració** (per exemple, el Museu d'Història de Catalunya i el Museu de la Immigració de Catalunya) per tal de fomentar el coneixement de la història de la immigració a Barcelona, tenint en compte l'aportació tant d'investigadors com dels mateixos actors protagonistes de la immigració.
47. **Potenciar la visibilització de la diversitat als mitjans de comunicació locals**, establint acords amb les publicacions de barri i amb les publicacions d'immigrants per tal que col·laborin i promoguin continguts conjunts. Establir diàleg amb els grans mitjans de comunicació local per tal que introdueixin bones pràctiques de visibilització de la diversitat de la societat barcelonina.
48. **Potenciar l'Espai Avinyó de Llengua i Cultura com un espai de trobada, coneixement i innovació social**, a través de la programació d'activitats obertes a tota la ciutadania, a les entitats i als experts, donant protagonisme a la trobada intercultural entre joves.
49. **Reformular la celebració de les festes nacionals**, en col·laboració amb la resta d'institucions implicades, per tal que esdevinguin festes de ciutat.

50. Incrementar el nombre de centres educatius que ensenyen les llengües a través del programa “Llengües d’origen” del Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, per tal de consolidar el talent lingüístic dels estudiants amb orígens diversos.

51. Donar a conèixer la diversitat de pràctiques físicoesportives practicades pels col·lectius originaris d’altres països del món que conviuen a la nostra ciutat, mitjançant accions dirigides a la població en edat escolar, ja sigui en activitats complementàries a l’educació física curricular o amb altres propostes adreçades als centres educatius de Barcelona. Facilitar la incorporació d’aquests esports en espais i equipaments esportius municipals.

52. Promoure que les empreses subscriuïn la Carta de la Diversitat. Implicar les empreses en programes d’acollida i acompanyament de la inclusió de la diversitat a la societat. Atorgar valor a la diversitat com un factor de reforçament de les empreses.

53. Promoure l’aprenentatge i assessorar sobre l’ús del català en els comerços de persones nouvingudes, juntament amb les **organitzacions empresarials** de Barcelona (Foment, Pimec i Confederació de Comerç de Catalunya), per tal d’integrar-les millor a la xarxa comercial de la ciutat, així com a les diferents associacions de comerciants que hi ha als barris de la ciutat.

54. Fomentar el multilingüisme a les empreses barcelonines. Juntament amb el 22@ i Barcelona Activa, crear un programa específic per potenciar la incorporació de les llengües de països emergents a fi de facilitar la internacionalització de les empreses i l’ocupació de persones que són competents en aquestes llengües.

55. Promoure l’educació per a la no-discriminació i contra el racisme a través de programes i campanyes promoguts per l’Oficina per a la No-Discriminació, que treballa per evitar la vulneració de drets per motiu de raça, ètnia, orientació sexual o procedència, així com per entitats i associacions.

4.5.

Polítiques per a la interacció, la convivència, l’encaix i la generació de sentiment de pertinença compartit

OBJECTIUS GENERALS

Les polítiques per a la interacció són la culminació de les polítiques socials i culturals que tracten la població nouvinguda i la diversitat que es deriva de la composició actual dels i les habitants de Barcelona. Són les polítiques que han de contribuir a cohesionar la societat a partir d’un compromís actiu dels seus ciutadans i ciutadanes, i a partir d’un model de societat del benestar en què els mateixos actors socials treballen per trobar camins per a l’encaix mutu.

La interacció és la concreció en les polítiques públiques i de la societat civil de la idea d’una Barcelona intercultural, en què els seus ciutadans i ciutadanes comparteixen alguna cosa que va més enllà de les necessitats quotidianes. Així doncs, les polítiques per a la interacció sorgeixen amb la intenció de buscar espais de trobada i elements comuns que els ciutadans i ciutadanes de Barcelona comparteixen, aportant la diversitat de bagatges que acumulen entre tots i totes. Però la cohesió social no es pot construir només sobre la base de l’actuació de les polítiques públiques, sinó que ha de comptar amb la participació i el compromís dels ciutadans i ciutadanes, amb la seva capacitat de participar, organitzar-se i construir propostes que contribueixin a fer-los membres actius d’una ciutat en moviment constant.

- Impulsar la interculturalitat com a eix de les polítiques públiques.
- Fomentar la creació d’espais de trobada entre la ciutadania d’orígens i expressions culturals diversos.

- Fomentar la trobada als mateixos espais públics de persones d’orígens i expressions culturals diversos.
- Fomentar els projectes comuns entre entitats i persones culturalment diverses.
- Fomentar la participació de les persones nouvingudes en tots els àmbits de la ciutat.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- **Potenciar els projectes “interculturals”** com a base de la trobada entre entitats que tenen referències culturals diverses per dur a terme projectes comuns.
- **Potenciar la intercomunicació** entre iniciatives sorgides de diferents tipus d’entitats d’immigrants amb tots els àmbits de la ciutat.
- **Potenciar la vida de barri** amb iniciatives que contribueixin al coneixement mutu entre persones de diferents procedències.
- **Impulsar una política de participació** orientada a incrementar la participació de les persones immigrants, però en el marc dels canals pensats per a tota la comunitat de ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

MESURES

- 56. Revitalitzar els barris perifèrics** a través de la ubicació d'activitats relacionades amb les noves tecnologies allà on hi ha menys presència d'empreses grans, així com afavorint-hi la instal·lació d'equipaments públics.
- 57. Analitzar i proposar accions per als usos dels temps i la convivència en els espais públics de Barcelona.** Regular i ordenar els usos individuals i col·lectius dels parcs públics per tal d'establir pautes que contribueixin a la convivència entre veïns, implicant el teixit associatiu, tant el generalista com el vinculat a la immigració, en l'ús social dels equipaments públics.
- 58. Implicació dels pares i mares nouvinguts en les dinàmiques escolars (AMPA).** Tenint en compte la importància dels centres escolars com a espai de trobada de les famílies, i també la seva implicació en diferents propostes d'integració (com ara les classes de llengua per a pares i mares), cal considerar els centres educatius com un punt de referència fonamental en la construcció d'espais d'interacció i interculturalitat.
- 59. Promoure els projectes d'interculturalitat en els centres educatius.** La participació en primera persona de l'alumnat i les seves famílies en projectes de coneixement de les cultures d'origen és una forma d'apoderament que contribueix a augmentar l'autoestima de l'alumnat i facilita l'ac-

ceptació de la diversitat per part del conjunt de l'alumnat, trencant amb els estereotips i les oposicions entre grups de joves.

- 60. Fer de la biblioteca pública un espai d'intercanvi i coneixements,** amb accions formatives per a la superació de la fractura digital. Disseny de la programació cultural que integri els valors de cohesió.
- 61. Habilitar recursos per fomentar la participació de les persones d'origen immigrant com a part activa de la xarxa associativa de Barcelona,** per tal que la participació i el voluntariat siguin un pas cap a la presència activa de les persones d'origen immigrant a la ciutat, trencant amb la condició i la imatge de subjectes passius de l'acció de les entitats socials, en un impuls del voluntariat bidireccional. Afavorir la interrelació i els projectes comuns entre les entitats de dones autòctones i dones immigrades, per tal de potenciar la interculturalitat.
- 62. Impulsar taules territorials** que apleguin les entitats, els representants institucionals i persones a títol individual, amb la voluntat de promoure el diàleg entre les associacions i les persones que participen en diferents àmbits, així com d'adaptar el Pla de Treball d'Immigració a la realitat local.

- 63. Creació del programa Quedem al barri?** Impulsar un programa de coneixement dels barris per part del conjunt dels seus habitants en què participin tant persones nouvingudes com veïns i veïnes de tota la vida. Aquest programa ha de confegir un recorregut pels mercats, els comerços, les entitats, etc. de cada barri, de manera que es trenqui amb l'aïllament de les persones, es promogui el coneixement mutu entre els i les habitants del barri i es fomenti el capital social a partir del veïnatge.
- 64. Incorporar accions de sensibilització sobre la immigració, diversitat i convivència als plans de desenvolupament comunitari** que es desenvolupen en els diferents barris de la ciutat de Barcelona, com per exemple programes d'intervoluntariat, que promoguin el bon veïnatge.

- 65. Impulsar la mediació com a fórmula per resoldre conflictes entre veïns.** Cal buscar mecanismes perquè la mateixa resolució de conflictes esdevingui una oportunitat per a la socialització amb la participació d'agents de la societat civil que contribueixin a la cohesió i ajudin a transformar el que inicialment és una zona de conflicte en una zona d'oportunitat i desenvolupament per a la ciutat, i consolidar així la comunitat de ciutadans i ciutadanes.
- 66. Crear un programa de foment de l'activitat artística amb joves d'origens diversos.** Promoció d'un conveni amb els museus d'art de Barcelona perquè es realitzin projectes que impliquin la participació de joves d'origens diversos, en totes les vessants artístiques (música, plàstica, etc.). Vincular aquesta iniciativa a "Art i barri" (www.artibari.org).

4.6.

Lideratge, compromís de ciutat i projecció internacional

OBJECTIUS ESPECÍFICS OBJECTIUS GENERALS

Allò que faci bé Barcelona en la gestió de la diversitat ha d'esdevenir patrimoni comú de tots els seus ciutadans i ciutadanes, més enllà d'un pla o un programa concret, perquè la cohesió social és un objectiu que està més enllà de qualsevol política immediata. És per això que Barcelona ha d'apostar per un lideratge col·lectiu en les polítiques de la diversitat, però al cap i a la fi un lideratge que permeti als seus ciutadans i ciutadanes ser copartícips de les bones pràctiques i dels bons projectes de la ciutat en la gestió de la diversitat. En aquest sentit, cal comunicar i explicar allò que es fa a Barcelona, sense caure en la pura mediatització, sinó buscant la participació i el compromís col·lectiu en les polítiques de la diversitat. La comunicació pública forma part del treball de sensibilització que cal en un moment de canvi social, nous valors i nous reptes per a la cohesió social.

L'objectiu d'aquesta comunicació pública al voltant de la diversitat ha de ser com diem. D'una banda, comunicar, explicar. I de l'altra, ha de tenir com a finalitat aconseguir el compromís dels diferents actors socials de la ciutat en un objectiu comú: fer de Barcelona una comunitat de ciutadans i ciutadanes. Per tant, lideratge i compromís col·lectiu són dues cares de la mateixa moneda.

Des de fa anys, Barcelona forma part de les xarxes internacionals i dels fòrums on es debat i es comparteixen idees sobre la integració i la gestió de la diversitat. Com succeeix en el cas d'altres ciutats, Barcelona aporta projectes que esdevenen una referència en l'àmbit internacional. Barcelona ha

de potenciar aquesta capacitat de projecció internacional per participar de ple en un procés de canvi social que es produeix de fet a escala internacional. És en aquest àmbit internacional on es debaten les idees i les propostes de les ciutats del futur, en què la diversitat cultural de les grans ciutats està esdevenint un dels eixos més rellevants. Barcelona no només hi ha de ser, sinó que ha d'estar en primera línia de treball conjuntament amb altres ciutats mediterrànies, europees i del món.

- Difondre els valors de la Barcelona intercultural.
- Generar les condicions per al compromís comú i la identitat compartida.
- Compartir les polítiques d'integració de Barcelona amb altres ciutats.
- Conèixer les polítiques d'integració d'altres ciutats i nodrir-se'n per generar noves mesures.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Sensibilitzar sobre la diversitat, assumint-la com un valor positiu i com un tret d'identitat de la ciutat de Barcelona.
- Sensibilitzar per canviar la percepció de les persones immigrades com a actors passius i usuaris dels serveis públics, sinó com a membres actius de la ciutat.

- Fomentar i difondre projectes concrets de referència que promoguin un compromís ciutadà entre els habitants de Barcelona al voltant del valor de la diversitat.
- Vincular la diversitat amb la identitat de la ciutat, contribuint així a generar un sentiment de pertinença entre els seus habitants.
- Projectar internacionalment les bones pràctiques de Barcelona.
- Participar com a punt de referència en el debat internacional sobre immigració i diversitat.

MESURES

- 67. Fomentar i difondre projectes concrets de referència** que promoguin un compromís ciutadà entre els habitants de Barcelona al voltant del valor de la diversitat. Vincular la diversitat amb la identitat de la ciutat, contribuint així a generar un sentiment de pertinença entre els seus habitants. Alguns projectes que ja s'estan duent a terme i que són especialment valuosos són:

- a. "L'Estratègia Antirumors"
- b. El projecte "No sóc diferent, sóc un referent"
- c. El programa "Quedem?"

- 68. Dotar Barcelona de plataformes de projecció internacional** del coneixement i les bones pràctiques sobre la gestió de l'acollida i la diversitat, organitzant un congrés internacional.

- 69. Participar com a ciutat en els fòrums i les xarxes internacionals de referència**, com ara Eurocities, Intercultural Cities, RECI, la Unió per la Mediterrània, etc. Actualment, Barcelona està presidint el Grup de Treball d'Immigració d'Eurocities, el Pla Barcelona Interculturalitat és un referent al Consell d'Europa i a la Xarxa de Ciutats Interculturals, i el Programa d'Acompanyament al Reagrupament familiar està reconegut com una bona pràctica innovadora tant a escala de Catalunya i Espanya com d'Europa.

- 70. Impulsar la reivindicació pel reconeixement del món local en la gestió de les polítiques d'immigració i diversitat.** Barcelona es proposa impulsar, juntament amb altres ciutats, el reconeixement per part de la UE del paper que tenen els governs locals en aquest àmbit, aprofitant que el Comitè de les Regions de la Unió Europea ja ha expressat aquesta mateixa voluntat.

4.7.

Els nous actors en una Barcelona “comunitat de ciutadans i ciutadanes”

OBJECTIUS GENERALS

Les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona estan orientades fonamentalment a les persones. En aquesta mateixa línia, el Pla de Treball d'Immigració ha estat elaborat amb la vocació de dotar les persones immigrades dels recursos, la capacitació i l'entorn adequat per al seu ple desenvolupament com a nous membres actius de la ciutat.

En aquest darrer apartat del Pla es tracta de fer èmfasi en aquesta voluntat, situant en el centre de l'acció política les persones que necessiten un impuls per al seu desenvolupament. Les propostes que es fan aquí enllacen amb les que ja s'han plantejat en els altres apartats, i en tot cas constitueixen, alhora que mesures, línies d'orientació perquè les accions proposades fins ara tinguin especial cura per promoure les persones immigrants com a actors, com a membres actius de la comunitat de ciutadans i ciutadanes que vol ser Barcelona.

- Fomentar la participació de les persones que provenen de la immigració, especialment les dones, les segones generacions i les persones emprenedores, en tots els àmbits de la ciutat.
- Fomentar el rol actiu de les persones que provenen de la immigració.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Donar visibilitat a les persones que ho necessiten més, contribuint a trencar amb els tòpics sobre la immigració i amb una imatge excessivament basada en prejudicis i aspectes negatius.
- Promoure la participació activa de les persones immigrades a la ciutat de Barcelona, individualment o a través d'entitats.
- Promoure la interlocució entre entitats i entre les entitats i l'Ajuntament en tots els nivells.
- Promoure la visibilització del compromís de l'Ajuntament i la ciutat envers l'esforç d'integració de les persones novingudes.
- Promoure el compromís de la societat civil (entitats, mitjans de comunicació, empreses...) en la integració de la diversitat.

MESURES

- 71. Facilitar la inscripció en el cens electoral** d'aquelles persones estrangeres que tinguin dret a la seva inscripció per exercir el dret de vot a les eleccions locals d'acord amb la normativa.
- 72. Donar visibilitat als joves de les segones generacions** amb la intenció de trencar els tòpics sobre la “diferència” i evitar l'exclusió social per raons d'origen cultural. Per exemple: projecte “**No sóc diferent, sóc un referent**”.
- 73. Apoderar la Joventut d'origen immigrant implicant-los en l'associacionisme juvenil** i les associacions de lleure, tot col·laborant amb el CJB i amb les diferents plataformes juvenils dels territoris.
- 74. Potenciar l'apoderament de les dones immigrades a través de la participació.** Impulsar la creació d'associacions de dones immigrants i impulsar la visibilització de les dones immigrants com a part activa de la ciutat, incrementant la seva participació en activitats públiques.
- 75. Impulsar acords amb els mitjans de comunicació** que treballen a Barcelona per canviar la imatge de les persones immigrants a través de notícies en positiu, i que incloguin la participació de les persones d'origen immigrant com a protagonistes de les notícies.

- 76. Impulsar una xarxa de voluntariat** a través d'una plataforma conjunta d'entitats, que tingui com a objectiu donar suport als objectius d'aquest pla mitjançant el suport a accions que han estat proposades: acollida i voluntariat lingüístic, mediació i convivència, coneixement del barri, etc.
- 77. Renovar els consells de ciutat i dels districtes** de manera que es garanteixi la participació de persones i entitats d'origen divers.
- 78. Garantir la visibilització institucional** de les bones pràctiques que duguin a terme persones i entitats, i que comparteixin els objectius d'aquest pla: recepció al Saló de Cent de les persones que han obtingut certificats de coneixement de llengua, recepció al Saló de Cent de les entitats que duen a terme projectes d'interculturalitat, presentacions de projectes a l'Espai Avinyó, Festa de la Diversitat, etc.
- 79. Potenciar el Consell Municipal d'Immigració** com a consell de participació de l'associacionisme de les persones d'origen immigrant. Implicar-hi la diversitat d'associacions de la ciutat, i promoure-hi la presència equilibrada de dones i homes.

5. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

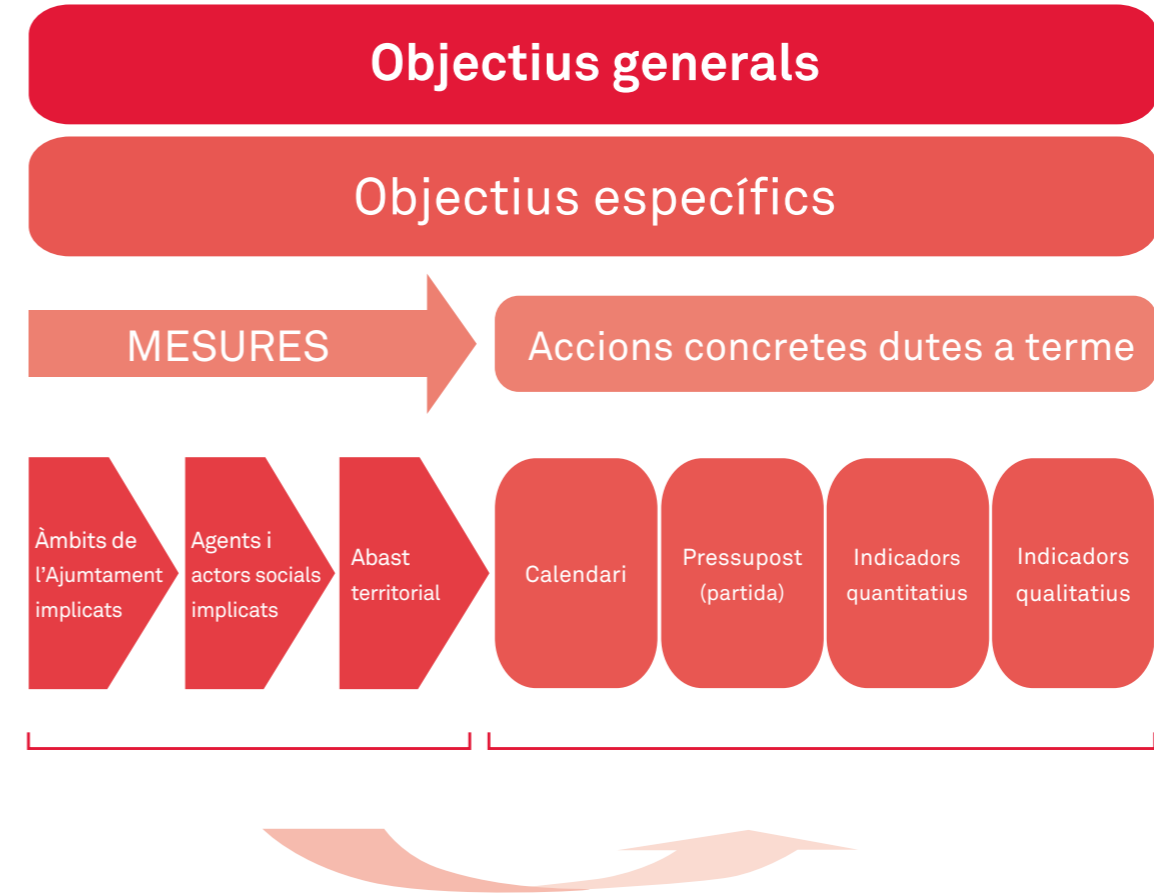
El seguiment de les mesures establertes en aquest pla de treball es realitzarà, d'una banda, des de la **Direcció d'Immigració de l'Ajuntament**, que assumeix la responsabilitat tècnica del compliment dels objectius del pla de treball. D'altra banda, es farà també un seguiment des de la **Taula Transversal d'Immigració**, que vetllarà perquè les mesures tinguin l'abast transversal i territorial adequat.

El seguiment tècnic es durà a terme a través d'un **quadre de comandament** que en permetrà l'avaluació posterior. Aquest quadre de comandament haurà de contenir, en primer lloc, el marc d'aplicació de les mesures, considerant els **agents implicats**, tant de les àrees de l'Ajuntament com de les entitats, les institucions i les organitzacions de la societat civil. Així mateix haurà de preveure l'**abast territorial** de les mesures. Pel que fa a les **accions concretes** que es derivin d'aquestes

mesures, s'establirà un **calendari** i un **pressupost**, que quedarà reflectit en una fitxa que s'emplenarà per a cada una de les mesures que s'inclouen al pla de treball. Finalment, per a cada acció s'establiran els **indicadors quantitius i qualitius** corresponents per tal de mesurar-ne el nivell d'execució final.

En l'àmbit polític i en el marc de la **Comissió Política d'Immigració** de l'Ajuntament, s'establiran unes reunions periòdiques dels responsables polítics d'immigració de cada grup per poder dur a terme un seguiment detallat de l'evolució i el grau de compliment del pla de treball.

El **comissionat de l'Alcaldia per a la Immigració** presentarà un **informe anual de seguiment del Pla de Treball**.

Pla de Treball d'Immigració
2012-2015

BCN

BCN

Pla de Treball d'Immigració 2012-2015

